

XIII täiskasvanud õppija nädal Eestis 2010

XIII täiskasvanud õppija nädal

2010

Toimetaja: Külliki Steinberg
Konsultandid: Ene Käpp, Sirje Plaks, Kerttu Taidre, Kristel Klammer
Kujundaja: Teele Puusepp www.artring.ee
Keeletoimetaja: Kati Kio
Fotod: ETKA Andrase kogu
Väljaandja: ETKA Andras, Valge 10, Tallinn 11413, www.andras.ee

Sisukord

Hea lugeja	4
Õppimine seob põlvkondi	6
Täiskasvanud õppija nädala avaüritus Moostes	10
Grundtvigi päev	13
E-õppe päev	14
Täiskasvanuhariduse foorum „Elukestva õppega eluterve mõtlemiseni”	15
TÕN ülikoolides	17
Õpitamm	18
Õppijate hääl kannab	19
Koolitaja enesetäiendamine ei lõpe kunagi	22
Õppimise teemad tulevad koju kätte	25
On, mida vaadata, kuulata ja kõrva taha panna	27
Nominendid 2010	28
Meie lood	
Aasta õppija: Egon Erkmann	30
Aasta õppija eripreemia: Agor Tettermann	31
Aasta koolitaja: Heinar Einla	32
Aasta koolitaja eripreemia: Jaanus Järva	33
Aasta koolitussõbralikum organisatsioon: MTÜ Vastse-Kuuste Naisteklubi Kolmapäev	34
Aasta koolitussõbralikuma organisatsiooni eripreemia: Sillamäe Linna Keskraamatukogu	35
Aasta koolitussõbralikum omavalitsus: Kohila vald	36
Harjumaa aasta õppija: Ave Männik	37
Hiumaa aasta õppija: Marika Heinapuu	38
Ida-Virumaa aasta õppija Lilli Andrejev	39
Järvamaa aasta õppija: Kaidi-Ly Välb	40
Jõgevamaa aasta õppija: Helle Roop	41
Lääne-Virumaa aasta õppija: Elen Levin	42
Põlvamaa aasta õppija: Imbi Saava	43
Raplamaa aasta õppija: Ljudmilla Tamp	44
Saaremaa aasta õppija: Gludja Majorova	45
Tallinna aasta õppija: Maivi Leppsalu	46
Tartumaa aasta õppija: Virje Pärtin	47
Valgamaa aasta õppija: Silva Ranniku	48
Viljandimaa aasta õppija: Vilve Taska	49
Võrumaa aasta õppija: Anu Jõgeva	50
XIII Неделя Взрослого Учащегося	51
13th adult learners' week – learning joins generations	52

Hea lugeja!

Sa hoiad käes kolmeteistkümnenenda täiskasvanud õppija nädala aastaraamatut. TÕNi avaüritus oli sellel aastal Põlvamaal Moostes ning nädalat lõpetav täiskasvanuhariduse foorum traditsiooniliselt Tallinnas. Nädala jooksul toimus väga palju täiskasvanuharidusega seotud sündmusi, millest mitmete kohta on võimalik sellest raamatust lugeda. Põlvamaal võeti meid suurejooneliselt ja soojalt vastu. Kui Sul, hea lugeja, ei õnnestunud sellel päikesepaistelisel sügispäeval Moostes olla, siis tasub kindlasti Eesti Televisiooni Tagatargemate arhiivist üles otsida täiskasvanud õppija nädala avamise saatelõik, sest põlvamaalased olid peo korraldamisse pannud kogu südame ja pidu oli vägev.

Täiskasvanuhariduse foorumil „Elukestva õppega eluterve mõtlemiseni“ arutleti täiskasvanuõppe erinevate eesmärkide üle. Hetkeolukord majanduses ja tööturul on ühiskonnas elavdanud diskussioonid elukestva õppe tarvilikkusest, seades seejuures esiplaanile vajaduse tõsta inimeste erialast kvalifikatsiooni. Foorumil rõhutati, et elukestva õppe tähtsust on vajalik vaadelda rohkematest aspektidest ning elujaatav inimene tähtsustab tööalase toimetuleku ning edukuse kõrval ka mitmeid muid väärtusi, mida täiskasvanuharidus ja elukestev õpe toetada saavad. Foorumi ettekannetest jooksid muuhulgas läbi sellised märksõnad nagu aktiivseks ühiskonnaliikmeks olemine, tervis, pererollid, õnn. Anu Virovere lõpetas foorumil oma ettekande tabava mõttega: „Inimene ei õpi midagi, mis ei puuduta tema hinge!“

Sellest mõtteterast on ainult sammukene küsimuseni, mis üldse peaks olema kõik need head asjad, mis inimeste hinge peaks puudutama ja ei tohiks ükskõikseks jätta? Näib, et täiskasvanuhariduse valdkonnas töötavad inimesed ja elukestva õppe idee levitajad ei peagi enam niivõrd arutlema õppimise vajalikkuse üle, sest seda mõistetakse juba võrdlemisi üksmeelselt, vaid aitama inimestel üles otsida kõik need eluterved väärtused, mis hinge puudutama peaksid. Väljakutse läheb varasemast veel raskemaks, kas pole? Igatahes paistab mõtteainet jätkuvat veel paljudeks täiskasvanud õppija nädalateks ja arvukateks täiskasvanuhariduse foorumiteks. Kohtume järgmisel aastal!

Seni aga suur aitäh kõikidele täiskasvanud õppija nädala korraldajatele ning veelkord sügav tunnustus kõikidele õppijatele, koolitajatele ja õppimise toetajatele!

Terje Haidak
Täiskasvanuhariduse talituse juhataja
Haridus- ja Teadusministeerium

Õppimine seob põlvkondi

„Inimestega suhtlemise puhul on kõige tähtsam teha seda silmast silma nagu meie emade-isade, vanaemade-vanaisade ajal, sest ka kõige parem e-kiri ei asenda telefonikõnet ega kõige sisukam telefonikõne otse-suhtlust. Seega silmad särama ja arvuti juurest inimeste juurde!” soovitas Eesti Päevalehe vanemtoimetaja Rein Sikk täiskasvanud õppija nädala (TÕNi) maakondlikele koordinaatoritele korraldatud seminaril augusti-kuus. TÕNi tegemised saavad teoks tänu sellele, et oma sädemega teisi sütitavaid inimesi on meil TÕNi võrgustikus igas maakonnas. TÕNi maakondlike koordinaatorite ümber koguneva vabatahtlikest aktiivi moodustavad need inimesed, tänu kellele sünnib ühe oktoobrikuu nädala jooksul kõige erinevamaid ettevõtmisi, mille selleaastaseks ühisnimetajaks oli „Õppimine seob põlvkondi”. Seda teemat hakkasime välja töötama juba eelmise aasta lõpul ning selle kiitsid heaks nii vanemad kui ka nooremad. Loodetavasti õnnestuski TÕNil anda oma panus erinevate põlvkondade kogemuse väärtustamisse ja üksteise jaoks aja leidmisse. Sel aastal sai maakondades teoks 600 teemaüritust, millest võttis osa ligikaudu 13 000. Olgu siinkohal nimetatud mõni nendest vahvatest sündmustest: jutuõhtu „Supervanaema lood”, loengud kalmistu- ja matmistraditsioonidest, kogupereüritus „Tütar, ema, vanaema – terve naine kogu elu”, raamatunäitus noorpõlve lemmikraamatutest, peremälumäng „Kas muna õpetab kana!”, vanaemaaegsete mängude mängimine, sugupuu uurimine ja veel palju-palju kaasa-löömisrõõmu pakkuvat.

Täiskasvanud õppija nädala ettevalmistused vältavad aga peaaegu kogu aasta. Aprillikuus tuli ligi 270 maakondade aktiivi liiget kokku koolituspäevadele Tartus, Tallinnas, Narvas, Kuressaares ja Paides. Nendes paikades

Karaskitegu Läänemaal

Loovus meie endi kätes

korraldas koolitaja Enno Selirand meeleolukad mõttetalgud, et välja töötada ideid TÕNi tegevusteks maakondades. Häid mõtteid sai kokku kenakene hulk, jäi ainult valida, mida neist ellu viia. Koolituspäeval tehti ka küsitlus aktiivi liikmete hulgas, et hinnata võrgustiku toimimise tõhusust ja selles osalemise tähendust. Küsitluse tulemused näitasid võrgustiku tugevust ja head toimimist, mis ei ole sugugi tavaline pehmele koostööle suunatud tugistruktuuri puhul. Küsitluse tulemusi analüüsinud sotsioloog Ivi Proos Eesti Avatud Ühiskonna Instituudist nentis, et „niivõrd head toimimist võiks nimetada pisut esseistlikult võrgustiku maagiaks. See on, kui inimesed ise peavad võrgustikku kuulumist oluliseks ja tahavad sinna kuuluda. Inimesed teevad võrgustikus vabatahtlikult koostööd, osa-levad koolitustel, aitavad leida kandidaate aasta õppijate ja koolitajate tunnustamiseks jne. Teiste sõnadega, inimesed panustavad täiskasvanuhariduse edendamisse ilma otsest isiklikku rahalist tulu saamata.” Võrumaa TÕNi tugigrupi liige, maakonna keskraamatukogu pearaamatukoguhoidja Ere Raag arvab oma maakonna võrgustikku kuulumisest nii: „Meil on hea meel selle üle, et Võrumaa TÕNi koordinaator Merike Ojamaa on kaasanud mind koos Võrumaa Keskraamatukogu direktori Inga Kuljusega meie maakonna TÕNi tugigruppi. Tänu sellele oleme osalenud rahvusvahelises koostööprojekti ja saanud osa võtta Andrase koolituspäevadest. Mul avanes võimalus osaleda 2009. aasta sügisel Tallinnas peetud rahvusvahelisel seminaril ja 2010. aasta kevadel TÕNi koordinaatorite seminaril-nõupidamisel Viimsis. Suurema grupiga võtame osa igal aastal Tartus toimuvast aktiivipäevast ja TÕNi avaüritustest. Tänavune lugemisaastale pühendatud TÕN oli eriti elevust tekitav ja tulemuslik, sest ühistegemise rõõm liitis erinevaid põlvkondi.” Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon Andras tänab kõigi maakondade koordinaatoreid, kelleks on Heli Gescheimer Harjumaal, Aivi

TÕNi võrgustiku liikmete koolitus Saaremaal

... ja Järvamaal

Telvik Hiiumaal; Maire Merioja Ida-Virumaal, Pille Tutt Jõgevamaal, Gärt Filippov Järvamaal, Anneli Vaarpuu Läänemaal, Lea Lehtmets Lääne-Virumaal, Tiina Kalvik Põlvamaal, Sirje Pauskar Pärnumaal, Ivi Sark Raplamaal, Meelis Kaubi Saaremaal, Viivi Lokk Tallinnas, Astrid Hallik Tartumaal, Mare Visnapuu Valgamaal, Tiiu Männiste Viljandimaal ja Merike Ojamaa Võrumaal. Tänu neile ja nende tugigruppidele saab TÕN tegelikult teoks.

Tõepoolest, et on lugemisaasta, leidsid paljud TÕNi tegemised aset just raamatukogudes, millest on paljudes maakondades saanud aktiivsed ja olulised koostööpartnerid. Suur hulk inimesi saab täiskasvanuhariduse kohta teavet just nende, igapäevaste avatud õppipaikade kaudu. Rapla Keskraamatukogu pearaamatukoguhoidja Katrin Niklus hindab koostööd nii: „2010. aastal on TÕNi korraldajad süvendanud koostööd rahvaraamatukogudega. Raamatukogutöötajad on hakanud julgelt esitama kandidaate aasta õppijate erinevatesse kategooriatesse. Rapla maakonna näitel võin öelda, et koostöö raamatukogude ja maakonna TÕNi koordinaatori vahel on viimastel aastatel olnud väga hea. Täiskasvanud õppija nädala raames erinevate ürituste korraldamine on saanud traditsiooniks suurele osale Eesti rahvaraamatukogudest, sest TÕNi põhimõtted sobivad suurepäraselt raamatukogutöö spetsiifikaga. Raamatukogud saavad sellel nädalal tutvustada oma töö seda poolt, mis tegeleb täiskasvanuhariduse populariseerimisega ja õppimisvõimaluste pakkumisega. Nädala raames korraldatakse raamatukogudes erinevaid üritusi: kohtumisi, koolitusi ja õpitube ning tehakse vastavasisuliselt väljapanekuid või väljasõite jne. TÕNi läbiviimine on jõudnud raamatukogude tööplaanidesse. Rahvaraamatukogude süsteem ja võrgustik toimivad hästi ning nende kaudu saaks täiskasvanuharidust veelgi rohkem propageerida.”

Maavanem Priit Sibul Põlvamaa tunnustatutega

Tallinna ja Harjumaa tunnustamisüritus raekojas

Selle aasta TÕNi eelõhtul, 7. oktoobril peeti esimest korda regionaalse koostöö ümarlaud „Saarlaste ja põlvlaste kogemusi elukestva õppe radadel”, mis tõi Moostesse kokku kahe maakonna haridusjuhid. Terje Haidak Haridus- ja Teadusministeeriumi täiskasvanuhariduse talitusest kõneles Eesti täiskasvanuhariduse hetkeseisust, Peeter Aas, Põlva maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna juhataja, ja Raivo Peeters, tema ametivend Saaremaal, andsid ülevaate oma maakonna hariduselust. Mõttevahetuse käigus sai võrrelda maakondade kogemusi ja teineteiselt õppida. Kõik osalejad arvasid üksmeelselt, et koostöö haridusvaldkonnas peaks olema tõhusam ja sellele aitaks kaasa seesuguste ümarlaudade korraldamise traditsioon.

Oma kogemusi on Eesti TÕNi võrgustiku liikmetel võimalik jagada ja võrrelda ka rahvusvahelise koostöö vormis. ETKA Andrase koordineerimisel algas sel aastal Euroopa Liidu täiskasvanuhariduse programmi Grundtvig raames koostööprojekt „Sowing the Learning Seeds”, mis pakub võimalust kohtuda ja mõõtu võtta lirimaa, Ungari, Sloveenia, Hollandi, Türgi ja Prantsuse täiskasvanuhariduses tegutsevate organisatsioonidega.

Me hoiame nõnda ühte / kui heitunud mesilaspere / me hoiame nõnda ühte / ja läheme läbi mere on öelnud luuletaja Paul-Eerik Rummo. On hea teada, et on neid, kellega koos edasi minna. Kui tarvis, ka läbi mere.

TÕN Lääne-Virumaal - põlvkonnad guugeldavad

Raplamaa koolitajad kohtuvad kangastelgedega taga

Täiskasvanud õppija nädala avaüritus Moostes

Tol päeval lehis Mooste ajaloolise mõisakompleksi kohal õppimise vaim. Küllap on see seal ka muidu kohal, aga 8. oktoobril just sellesse kaunisse Eestimaa paika täiskasvanud õppija nädala (TÕN) avaüritusele kokku tulnud ligi 400 inimest tõid seda enesega kindlasti juurde. Ja kui erilised inimesed kogunevad erilisse paika, sünnib sünergia, mis aitab luuletaja sõnu parafraseerides „liikuda, luua ja lehitada”.

Kaunilt renoveeritud Mooste mõisa folgikojas lausuvad TÕNi avasõnad Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsiooni Andras juhatuses esimees Ene Käpp, Eesti Vabariigi haridus- ja teadusminister Tõnis Lukas ning võõrustaja, Mooste vallavanem Ülo Needo. Kõlas helilooja Alo Põldmäe loodud TÕNi signatuur ja seejärel võtsid juhtimise üle kassid, st Mooste külateatri näitlejad Kaie Koser ja Astrid Allese, kes põimivad kavva kohalikku folkloori, muusikat, vaibakudumist ja palju muud. Tartu Ülikooli eesti ja võrdleva rahvaluule professor Ülo Valk kõneles teemal „Vaimuvara või vanapagana rahapada: mõtteid rahvapärимusest”. Kõiki kohalolnuid tervitas Põlva maavanem Priit Sibul, kes juhatas sisse ka Põlvamaa parimate tunnustamise.

Päeva liigutavaimad hetked olid tunnustamiseremoonia ajal, mil kuulutati välja Eesti aasta õppija tiitli saaja Egon Erkmann ning samas kategoorias eripreemia saanud Iraagi sõja veteran Agor Tettermann. Agori saavutusi peeti sedavõrd suureks, et kogu saal tõusis tema auks püsti. Aasta koolitaja tiitel läks sedapuhku Rakvere

Tunnustatud: Egon Erkmann, Heinar Einla, Mall Kõpp, haridus- ja teadusminister Tõnis Lukas, Jaanus Järva, Andrus Saare, Elvira Sidorova ja Agor Tettermann

Ametikooli metallerialade kutseõpetajale Heinar Einlale ja eripreemia Jaanus Järvale Tartu Rahvaülikoolist. Aasta koolitussõbralikuma organisatsiooni tiitel jäi seekord Põlvamaale ja selle pälvis MTÜ Vastse-Kuuste Nais- teklubi Kolmapäev, samas kategoorias tunnustati eripreemia vääriliseks ka Sillamäe Linna Keskraamatukogu. Selle aasta koolitussõbralikum omavalitsus on Kohila vald Raplamaal .

Põlva maavanem Priit Sibul meenutab toimunut oma blogis nii: „Tänavuse täiskasvanud õppija nädala teemaks on „Õppimine seob põlvkondi”. Ma arvan, et selle teema lahtimõtestamiseks paremat paika kui Mooste Eestis olemas ei olegi. Avaüritus oli lavastatud teemat ja asukohta arvestades väga hästi ning oli täis ülevaid hetki. Kõige liigutavam neist aga oli vaieldamatult hetk, kui Agor Tettermannile omistati aasta õppija eripreemia.”

Tunnustuse saamise olulisusest sõnas aasta õppija 2010 Egon Erkmann järgmist: „Nii nagu tunnustus on vajalik lapsele, on tunnustus vajalik ka täiskasvanule. Mis sest, et ta ei näita seda enam välja nagu laps. Tunnustus on märk – märk tehtust. Oluline on, et ma ei tunne seda ainult enda tunnustamisena, sest õpivad ju veel paljud. Ma tunnen, et läbi minu tunnustati kõiki täiskasvanud õppijaid.”

Põlva folklooriansambel Käokirjas

Õppima loitsimine

Kokkutulnud said mõtteid vahetada, käia ekskursioonil Mooste mõisakompleksis, võtta osa lina- ja lõõtsatöötubadest – ühesõnaga tunda rõõmu enese ja kaaslaste õppimissaavutustest ja -julgusest. Tänu Mooste ja Põlvamaa rahvale saime meeldejääva sündmuse osaliseks. Küllap ongi täiskasvanud õppija nädala mõte lisaks inimeste teavitamisele elukestvast õppest ka lihtsalt koosolemise rõõmu ja õlg-õla-kõrval-tunnet pakkuda. Täiskasvanueas õpime ju enamasti ikka mõnuga!

63,2 miljonit Euroopa Sotsiaalfondi ja Eesti riigi vahendeid on ette nähtud kutse- ja täiskasvanuhariduse edendamiseks.

Venekeelse Postimehe ja Den Za Dnjomi TÕNi-teemalist vahelehte trükiti 34500 eksemplari.

Elukestvas õppes osales eelmise aasta andmetel 10,6% Eesti elanikkonnast.

TÕNi temaatilist breiktantsijaga videoklippi näidati Tallinna, Tartu ja Narva kinodes 76152 vaatajale.

Grundtvigi päev

Aastal 2001 alustas täiskasvanuhariduse programm Grundtvig oma tegevust Euroopas. Ka Eestis oli sel aastal põhjust tähistada programmi 10. aastapäeva, sest just nii kaua on Grundtvig toetanud täiskasvanuhariduse arengut ka Eestis. Kümne tegutsemisaasta jooksul on 102 asutust ja organisatsiooni osalenud 118 projektis ning kogunenud on palju-palju inimesi, kes on tänu Grundtvigi projektides osalemisele muutunud õpihulilisemaks ja enesekindlamaks ning saanud targemaks.

Sihtasutuse Archimedes hariduskoostöö keskuse täiskasvanuhariduse büroo juhataja Hannelore Juhtsalu on seda päeva tutvustanud nii: „Et tähistada rahvusvahelise koostöö 10. sünnipäeva täiskasvanuhariduse vallas, tõi Grundtvigi päev kokku varasemad toetusesaajad ja uued huvilised, kelle jaoks väliskoostöö veel võõras on. Programmi toetusesaajad jagasid teadmisi ja rääkisid oma kogemustest, püüdsid kuulajatele õpetada ka uusi kasulikke oskusi, mida nemad ise tänu Grundtvigi programmile õppinud on. Päeva sisse mahtus ülevaade Grundtvigi programmi ajaloost ja selle rollist inimeste eneseteostuse arendamisel, samuti põnevaid projektit tutvustusi keeleõppimisest ja õpetamisest, eakate vabatahtlikust teenistusest, keskkonnasäästlikust elamisest ning ka linnuvaatlemise õpiringidest ja paljust muust, mis andis tunnistust Grundtvigi avardunud võimalustest. Täiskasvanud õppija nädalale ja täiskasvanuhariduse programmile kohaselt oli kõigil külalistel vaheajal võimalus õppida sõbra- ja/või sukapaela tegemist ning vabatahtlikkuse korras voltida raamatukogule infovoldikuid.” Kuuendat korda sihtasutuse Archimedes hariduskoostöökeskuse eestvõttel korraldatud Grundtvigi päev on leidnud täiskasvanud õppija nädala raames oma kindla koha ning pakub palju põnevat teavet koostöövõimaluste kohta täiskasvanuhariduses.

Tunnustamiseks esitati sel aastal 193 nominenti:
88 õppija kategoorias,
78 aasta koolitaja kategoorias,
14 koolitussõbralikuma organisatsiooni kategoorias ja 13 koolitussõbralikuma omavalitsuse kategoorias.

Venekeelne raadiosaade
„Ainult täiskasvanutele“
Raadio 4-s kogus 2009. aastal
24 000
kuulajat veerandtunnis.

E-õppe päev

Eesti Infotehnoloogia Sihtasutuse E-Õppe Arenduskeskus korraldas täiskasvanud õppija nädala raames juba seitsmendat korda e-õppe päeva, mis toimus seekord 13. oktoobril.

E-Õppe Arenduskeskuse koolituse projektijuht Mari-Liis Peets: „E-õppe päeval, mille teema oli „Kuidas kasvatada beebitiigrit?“, keskenduti lapsevanematele, lastele ja kõigile teistele huvilistele, kes soovisid kaasa mõelda ja arutada, kuidas arvuti ja internet laste arengut mõjutavad ning milline roll on lapsevanemate veebipõhisel tugi- ja suhtlussüsteemil laste kasvamisel ja kasvatamisel. E-õppe päeva avaliku loengu ettekan- deid, e-õppe televisiooni (e-TV) ja laste arvutitöötoa salvestust on võimalik vaadata e-õppe päeva kodulehel http://www.e-ope.ee/e-oppest/e-oppe_paev/2010.”

Telesaade „Tagatargemad“
kogus 2009. aasta andmetel
38 000 vaatajat
saateminuti kohta.

Täiskasvanuhariduse foorum „Elukestva õppega eluterve mõtlemiseni”

Nagu traditsiooniks saanud, räägitakse täiskasvanuhariduse sisulistest probleemidest ja hetkeseisust täiskasvanud õppija nädalat lõpetaval foorumil, mida peeti sel aastal 15. oktoobril Tallinnas.

Haridus- ja Teadusministeeriumi kantsler Janar Holm andis seal ülevaate Eesti täiskasvanuhariduse praegusest seisust ja tõenäolistest tulevikusuundadest.

Välisesineja dr Nevenka Bogataj Sloveenia täiskasvanuhariduse instituudist tutvustas Sloveenia kogemusi selles valdkonnas ja võrdles neid Eesti arengutega. Ta märkis: „Meie riikide vahel on palju sarnasusi: nad mõlemad asuvad mere ääres, neil on suured naabrid ja samalaadne ajalooline taust, ning sellest tulenevalt on ka nende arenguprobleemid ja sotsiaalne situatsioon analoogsed. Üks murekohti Sloveenias on ka vana-
nev elanikkond. Selles valguses on Eesti täiskasvanud õppija nädala juhtmõte „Õppimine seob põlvkondi” suurepärase. Sloveenias on probleemiks ka see, et täiskasvanuharidus ei ole ühtviisi kättesaadav kõikidele sotsiaalsetele rühmadele. Selle kitsaskoha lahendamisesse on vaja kaasata kõik osapooled ning eesmärgi saavutamiseks tuleb olla kannatlik. Kõige suurem probleem on see, et lõhe sotsiaalsete rühmade vahel on suurenenud. Ühine eesmärk – osaluse suurendamine – on pidevalt aktuaalne kõigil tasanditel (Euroopa Liidu, riiklikul ja kohalikul tasandil).”

Nevenka Bogataj Sloveenia täiskasvanuhariduse instituudist

Haridus- ja Teadusministeeriumi kantsler Janar Holm

Psühholoog Anu Virovere kõneles teemal „Kui sa tead, miks sa elad, on lihtne otsustada, kuidas elada”, avades võimalikke teid eneseteostuse ja tulevikutarkuseni. „21. sajandi põhiküsimuseks on vabatahtlikkus töös, mis tähendab, et õppimiseks peab inimene ise ennast motiveerima ja ta peab suutma muuta pean-tegevused tahan-tegevusteks,” oli üks tema välja öeldud mõtetest.

Karjäärinõustaja Tiina Saar jätkas oma ettekandes „Tööõnn läbi mitmekülgse hariduse” sarnasel teemal, selgitades, kuidas vältida läbipõlemist tööl ja leida oma kohta elus. „Kogemustest ja teadmistest üha olulisem on inimene ise ja tema õppimisvõime,” jäi Tiina Saare jutust kõlama.

Foorumi lõpetanud paneeldiskussioonis vahetasid mõtteid Tallinna Rahvaülikooli direktor Liivi Soova, Tallinna Ülikooli Terviseteaduste ja Spordi Instituudi rekreatsiooni- korralduse õppekava juht Kaarel Zilmer, Eesti Rakendusuurigute Keskuse CENTAR vanemanalüütik Janno Järve ja Eesti Arengufondi ekspert Imre Mürk. Foorumi sidus tervikuks Mati Ruul.

TÕN ülikoolides

Täiskasvanud õppija nädal on ka ülikoolides tugevasti kanda kinnitanud. Tartu Ülikooli täienduskoolituse talituse juhataja Ülle Kesli sõnul korraldati TÕNi raames õpetajatele mõeldud infootsingu ja perekonnaarhiivi pidamise õpituba. Raamatukogu fuajees sai osta teaduskirjandust ja einestada elukestva õppe kohvikus. Korraldati mitu e-õppe kursust, mille teemad ulatusid internetikeele mõjudest kirjakeeles kuni Hispaania kõõgi saladusteni. Osaleda sai ka e-õppe teemalisel viktoriinil. Ajaveebis sai e-õppe teemadel südant puistata ning samasisulisel seminaril internetipõhise õppe poolt- ja vastuargumente vaagida.

Tallinna Ülikooli avatud ülikooli büroo juhataja Kadri Kiigema annab ülevaate Tallinna Ülikoolis TÕNi raames toimunud. „Nädala jooksul oli võimalus saada osa virtuaalse ülikooli loengutest, pakuti akadeemilist ja karjäärinõustamist. Akadeemilise raamatukogu töötoas kõneldi raamatukogu rollist täiskasvanud õppija toetajana. Populaarseks kujunes kunstiteraapia õpikoda – küllap otsivad inimesed praegu akude laadimise võimalusi. Pakkusime rahvusvaheliste keeletestide konsultatsiooni, Balti Filmi- ja Meediakool korraldas teabepäeva-koolituse „Kuidas teha filmi“, populariseerisime kepikõndi ning teoks sai VI partnerpäev, mille teema ühtis selle aasta TÕNiga – „Õppimine seob põlvkondi“. Teemaatilisi üritusi oli ka Rakvere ja Haapsalu kolledžis.“

Õpitramm

Õpitramm sai kolmandat korda teoks MTÜ Verte! abiga. Korraldaja Mari-Liis Peets: „Õpitrammi traditsioon sai alguse 2005. aastal. Õpitrammi projekti eesmärk on olnud teadvustada elukestvat õpet ja haridust laiemalt. Sõiduk on äratuntav TÕNi kleebiste ja trammis tegutsevate aktiivsete vabatahtlike järgi.

Tänavune, XIII TÕNi moto „Õppimine seob põlvkondi” sobis selleaastase trammiga hästi, sest just seal said kokku vanad ja noored. Õpitramm sõitis liinil nr 4 Tondi–Ülemiste kaks nädalat 8.–22.oktoobrini ning sellel aja jooksul käisid Tallinna Täiskasvanute Gümnaasiumi õpilased sõitjatele jagamas teavet õppimisvõimaluste kohta.

9. oktoobril tähistati õpitrammis esimest korda TÕNi algust. Kolmetunnisel avaüritusel said huvilised tutvustada teha TÕNi tegevuste elluviijatega, koguda teavet õppimisvõimaluste kohta ja küsida nõuandeid karjäärinõustajatelt, sai ka luuletada, joonistada ja lahendada ristsõnu ning tuju hoidis üleval Karlsson katusest. Trammi tekkis suurepärase loov õhustik, inimesed oli rõõmsad ja löid heal meelel tegevustes kaasa. Õpitrammis sõitis 9. oktoobril umbes nelisada inimest!”

Õpitrammi meeskond

Õpitramm sõitis taas

Õppijate hääl kannab

Kui täiskasvanud õppijate foorum (TÕF) kutsuti 2005. aastal ellu eelkõige selleks, et tunnustuse saanud õppijate tegutsemistahet ellu rakendada ja positiivset kogemust edasi anda, siis nüüdseks on õppijate liikumisest saanud ka hääletoru, mille kaudu otsustajateni jõuda ja oma ettepanekud teatavaks teha. Õppijad saavad aasta jooksul kokku juba traditsiooniks saanud ettevõtmistel, mis motiveerivad ka teisi inimesi edasi pürgima ja läidavad õppimissädeme nende silmis. Nii mõnelgi tublil õppijal on see paremini õnnestunud kui õpetajatel või koolitajatel aastate jooksul.

Traditsioonilise õppijate suvekooli ettevalmistav etapp algas sel aastal juba maikuu, kui Põltsamaale tulid kokku tunnustatud õppijad ja Põltsamaa Ametikooli õppurid, et jutustada oma õpilugusid. Rühmatööde eesmärk oli panna osalejaid ennast ja oma õpiteed analüüsima ning leidma oma probleemide tekkepõhjused. Koolitusel „Põlvkonnalt põlvkonnale” mõtestati erinevuste üle põlvkondade vahel ja jõuti järeldusele, et ei ole nad nii erinevad ühti. Üks osalejatest kommenteeris seda järgmiselt: „Mina jõudsin järeldusele, et põlvkonnad ei erinegi niiväga. Ainuke erinevus, mida märkas, oli tingitud ajast ja selle aja arusaamadest. Probleemid on ju tegelikult eri põlvkondade vahel väga sarnased või koguni samad.”

2. ja 3. juulil oli Viljandis suvekool, mille peateema sõnastas koolitaja Pille Murrik nii: „Kõige tähtsam on

Õppijad suvekoolis Viljandis

Noored ja vanad üheskoos

silmale nähtamatu ehk kuidas motiveerida end tegema asju, mille tulemus ei ole nähtav ega mõõdetav”. Koolituse käigus ja rühmatööde ajal räägiti paljudest õppimise ja arenemise aspektidest: õppimise motiveeritustest, oma edukogemuse jagamisest, igapäevaste võimalustest panustada täiskasvanuharidusse ning nenditi, et peaaegu kõigil kokkutulnutel on võimalus oma osa anda ja tahe seda teha. Uskumused, hoiakud ja soovid on igapäevaste enda valida. Teisel päeval lõi oma lugudega erilise sooja ja mõtliku atmosfääri jutustaja Piret Päär, kellel on varnast võtta lugu igaks elujuhtumiks ja meeleseisundiks. Kuulajadki said jutustamises kaasa lüüa. Kõlama jäi mõte, et tuleb leida oma lugu ja võimalus selle rääkimiseks.

Täiskasvanud õppijate koostöö on saanud rahvusvahelise mõõtme. 11.–17. juunini viibisid TÕFi initsiatiivgrupi esimees Merle Haug ja ETKA Andras programmijuht Sirje Plaks Šotimaal, kus nad külastasid organisatsiooni Scotland’s Learning Partnership, mis tegeleb õppimist propageerivate kampaaniatega korraldamisega, keskendudes kogukonna kui terviku arendamisele õppimise kaudu. Nad tutvusid ka Šotimaa täiskasvanuhariduse peamiste poliitiliste eesmärkide ja tulevikusuundadega, milles on kesksel kohal kirja- ja matemaatilised oskused. Oli palju huvitavaid kohtumisi ning saadi hulk ideid, mida rakendada Eesti TÕFi töös ja elukestva õppe propageerimisel laiemalt. Rahvusvaheline koostöö jätkub 26. novembril peetaval VI täiskasvanud õppijate foorumil, kui Scotland’s Learning Partnership’i esindajad Eesti õppijate tegemistes kaasa lööma tulevad.

Täiskasvanud õppijate foorum

**TÕNi avaüritusel
Moostes osales
391 inimest.**

Õppijate liikumise tähenduse on suurepäraselt kokku võtnud TÕFi initsiatiivgrupi liige, Tartu Täiskasvanute Gümnaasiumi õppealajuhataja Marika Kaasik: „Täiskasvanud õppijate foorumi on ellu kutsunud õppijad ise ja see on ka suunatud õppijatele. Kuigi elukestvast õppest räägitakse Eestis üha enam, on see paljude inimeste jaoks endistviisi poliitiline loosung, mis üksikut inimest justkui ei puuduta. Õppijate foorumil osalevad aga inimesed nagu sina ja mina. Nende hulgas on mehi ja naisi, nii kõrg- kui ka keskharidusega, neid, kes on õppimise abil rabelenud välja töötusest, ja neid, kes hakkasid õppima seepärast, et igapäevatöö andis küll leiva lauale, aga hing oli näljas. Kui nemad said hakkama, siis miks mina ei võiks saada?”

Täiskasvanuhariduse
teemaline saade
„Huvitaja“ Vikerraadios
kogus 2009. aastal
veerandtunnis
69 000 kuulajat.

Selleaastase TÕNi raames toimus
maakondades ligi 600 üritust, millel
osales umbes 13000 inimest.

Kokku on eetrisse
jõudnud 54 venekeelset
raadiosaadet
„Ainult täiskasvanutele“
Raadio 4-s.

Kokku on eetrisse jõudnud
45 täiskasvanuhariduse
teemalist „Huvitaja“
saadet Vikerraadios.

Esimest korda
anti aasta õppija
tiitel Eestis
üle 1999. aastal.

Koolitaja enesetäiendamine ei lõpe kunagi

Selle aasta koolitaja Heinar Einla on oma töö kohta öelnud järgmist: „Koolitajaks olemine on mulle õpetanud, et pole olemas inimesi, kes kõike teavad ja oskavad, vaid alati on midagi õppida. See tähendab, et koolituse käigus vahetavad koolitaja ja õppijad pidevalt kogemusi ja teadmisi.” Küllap leiavad teisedki koolitajad, et on veel palju, mida õppida, ning kolleegidega mõtteid jagades ja kogemusi vahetades on seda meeldiv teha.

Kuna Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon Andras on kutset andev organ – Eestis on juba 251 andragoogi/ täiskasvanute koolitajat –, on loomulik, et Andrase eestvõttel tegeletakse ka koolitajate täiendamisega. Alates 2008. aastast on Andras igal sügisel korraldanud meistriklassi kutsega täiskasvanute koolitajatele. Sel aastal oli kursuse teemaks „Pilk peeglisse”, mis võimaldas osalejatel mõtestada oma rolli täiskasvanute koolitajana ja analüüsida oma õpetamisprotsessi.

Koolitaja professionaalsuse tõstmiseks korraldab Andras täienduskursusi kestvusega 400 akadeemilist tundi, mille hulgas 160 auditoorset tundi. Käesoleva aasta sügisel alustasid kursust 101 täiskasvanute koolitajat neljal kususel Tallinnas, Tartus, Jõhvis ja Rakveres, kes lõpetavad mais 2011.

Andragoogika sümposium

Kutseõppeasutuste esindajad Olustveres

Toimunud on juba kuus täiskasvanute koolitajatele mõeldud sümposiumit, kus kokkutulnuil on võimalik arutleda ja kaasa mõelda õppimise ja õpetamisega seonduvatel olulistel teemadel. Sel aastal 27. oktoobril peetud sümposiumil jagas oma kogemusi õpiraskustega õppijate koolitaja Susan Bramley Inglismaalt Lancaster and Morecambe College'ist. Ta tutvustas Suurbritannia haridussüsteemi, erinevaid esineda võivaid õpiraskusi ja seda, kuidas nendega tegeletakse tema kodukoolis.

Kord aastas korraldab Andras koostööseminari ka täiskasvanute gümnaasiumite ja kutseõppeasutuste koolitajatele. Kutseõppeasutuste selleaastane koostööseminar sai teoks 18. ja 19. augustil Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis. Kokkutulnuile kõneles Andres Arrak Mainori Kõrgkoolist majanduse õpetamisest, Terje Haidak Haridus- ja Teadusministeeriumi täiskasvanuhariduse talitusest tutvustas kavandatavaid muudatusi täiskasvanukoolituse seaduses, Ivi Proos Eesti Avatud Ühiskonna Instituudist kõneles teemal „Elukestev õppimine: mõtteviisist elustiilini” ning Marge Kõrvits tarbijakoolitusest. Andrase tegemisi tutvustasid Sirje Plaks ja Kerttu Taidre. Teine päev oli rühmatööde päralt, mille sisuks oli täiskasvanute koolitamiseks võimaluste leidmine ka pärast 2013. aastat, kui lõpeb Euroopa Liidu rahastus täiendusõppekursustele. Seminari lõpetas sihtasutuse Kutsekoda esindaja Kersti Rodes, kes rääkis uuest kutsete süsteemist.

Kaubanduskeskuste väikestel sisekraanidel Tallinnas, Tartus, Pärnus, Rakveres, Narvas ja Kuressaares ning parvlaevadel Muhumaa ja Saaremaa näidati TÕNi videoklippi kahe nädala jooksul 261 ekraanil 438480 korral.

Kaubanduskeskuste suurtel väliekraanidel Tallinnas, Tartus ja Pärnus näidati TÕNi videoklippi 28050 korral kahe nädala jooksul.

Ajakirja Õpitrepp on ilmunud 6 numbrit tiraažiga 2000 eksemplari, internetiversiooni on vaadatud 26 000 korda.

Täiskasvanute gümnaasiumite koostööseminaril, mis toimus Tartu Täiskasvanute Gümnaasiumis 25. ja 26. märtsil ja kandis pealkirja „Koolitaja oskuslik täiskasvanu toetamine koolitusprotsessis”, kõneles Anu Kivilo kriisinõustamise ja eneseleidmise keskusest Mahena teemal „Täiskasvanute õpetajate psühholoogia”, ärgitades kaasa mõtlema ja arutlema täiskasvanute õpetaja rollist kui millestki enamast kui lihtsalt oma aine edasiandjast. Majanduslanguse tingimustes on õpetajal oluline osa ka õppija toetajana ja julgustajana.

Palju põnevat selle kohta, kuidas õpiraskustega õppijatega Suurbritannias tegeletakse, said kutseõppeasutuste ja täiskasvanute gümnaasiumite õpetajad teada 28. ja 29. oktoobrini Tallinnas peetud koolituskursusel „Erinevad õppijad – väljakutse koolitaja professionaalsusele”, kus koolitajana ja kogemuste vahendajana astus üles Susan Bramley Lancaster and Morecambe College’ist Inglismaalt. Seminari ja rühmatöid juhtis Piret Hion Tartu Kutsehariduskeskusest. Susan Bramley võttis oma muljed kokku nii: „Seminar oli hästi üles ehitatud ja suure osalejahuviga. Inglismaa näited olid kindlasti paljudele uudsed ja üllatavad, seda näitasid rohked küsimused. Tore, et Eesti koolitajatele pakutakse võimalust asjadele laiemalt vaadata ja tutvuda ka teiste riikide hariduses toimuvaga. Meil on Eestiga suurepärased sidemed mitmete projektide kaudu ja soovin sellisele koostööle pikka iga!”

Kutsega täiskasvanute koolitajate read täienevad

Susan Bramley tutvustab oma kogemusi

Range of Support at LMC

Support can be:

- In class
- Out of class
- 1-to-1

We employ:

- Specialist Support Tutors (L.S.T.)
- Practical Assistants (A.L.S.)
- Assistive Tech

Õppimise teemad tulevad koju kätte

Ajalehtedel, nagu teame, on Eesti rahvusliku ärkamise loos määrav tähendus olnud. Mis oleks meist saanud ilma Jannseni Perno Postimeheta või Jakobsoni Sakalata? Tänapäeva ajalehe olemus on teadagi muutunud, aga et õppimine on sellegipoolest aktuaalne ja kajastamist väärt, on nõus kõigi maakonnalehtede tegijad, mille veergudel TÕNi ajal ikka omakandi tegemistest ja tublidest inimestest juttu tehakse, ning üle 100 kohaliku valla- ja linnalehe toimetajad, kes neid teemasid on kolme aasta jooksul avaldada võtnud.

Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsiooni Andras koostöö kohalike lehtedega algas 2008. aastal, mil lehtedele sai laiali saadetud teave XI täiskasvanud õppija nädala kohta. Nüüdseks on täiskasvanuhariduse teemad kohalike lehtede vahendusel paljudesse Eestimaa paikadesse jõudnud juba kaheksa korda ning huvi selle valdkonna vastu on jätkuvalt suur. Eestis on praegu 226 kohalikku omavalitsusüksust, millest enamikul on oma häälekandja, mis tasuta või väikese tasu eest elanike postkasti jõuab. Olukorras, kus paljudel inimestel pole võimalik päeva- ja maakonnalehtigi tellida, on kohalikul lehel inimeste teavitamisel oluline roll. Et teada saada, mis inimestele valdades korda läheb ja millest leheveergudel rohkem puudust tuntakse, on Andras korraldanud ka seminare-kohtumisi kohalike lehtede toimetajatega. 2010. aastal toimusid sellised kohtumised Tallinnas, Võrus ja Rakveres, kus saime mõtiskleda kohalike lehtede ülesannete ja hetkeseisu teemal. Osalejad nentisid üksmeelselt, et selliste kohtumiste väärtus seisneb eelkõige võimaluses ameti-

kaaslastega kogemusi vahetada ja uusi ideid saada. Kohtumistel osalejatest on välja kujunenud lehetegijate rühm, kellega koostöös valime välja kajastamist vääriavad teemad täiskasvanuhariduses ning kes on alati nõus Andrase tegemistesse nõu ja jõuga panustama. Tahame eriliselt tänada Juuli Laanemetsa, Ebe Pilti, Andres Looranda, Lea Randa, Eeva Kumbergi, Anu Pallast, Silvia Rõõmussaart, Monika Rogenbaumi, Ille Riiski, Angela Härmi, Nikolai Pavlenkot ja muidugi kõiki teisi lehetegijaid üle Eestimaa, kes on õppimise teemade kajastamist vajalikuks pidanud.

Toila valla lehe toimetaja Lea Rand põhjendab täiskasvanute õppimise teemade olulisust nii: „Toila valla leht on täiskasvanuhariduse teemasid kajastanud alates möödunud aastast. Et see teema on tähtis ja seda on vaja kajastada, sain aru siis, kui ise keskeas uuesti õppima asusin. See avas mu silmad ja ma nägin, kui palju on meie hulgas neid, kes on leidnud aega, julgust ja tahtmist uuesti koolipinki istuda, aga ka neid, kes alles kahtlevad, kas seda teha. Kuna kohalik leht on see, mis jõuab iga kodaniku postkasti (erinevalt maakonna ja vabariiklikest lehtedest), siis otsustasingi hakata kajastama täiskasvanuhariduse teemasid vallalehes. Seda selleks, et anda teada olemasolevatest võimalustest, innustada neid, kes on juba algust teinud ümber- ja täiendusõppega, ning julgustada neid, kes alles mõtlevad ja kahtlevad. Viimasel aastal on meil välja kujunenud hea koostöö Andrasega, kust saame teavet täiskasvanud õppija nädala ürituste ja tegemiste kohta.” Küllap ühinevad Lea mõtteavaldusega paljud tublid lehetegijad üle Eesti. On üsna kindel, et õppivaid inimesi märgatakse ja nende jaoks olulist kirjutamistvääriavaks peetakse.

Eestis on 251 kutsega
andragoogi/täiskasvanute
koolitajat.

Kokku jõuab
teleekraanidele 53
„Tagatargemate“
saadet.

2010. aastal avaldas
täiskasvanuhariduse
teemalisi kirjutisi
üle 100 kohaliku lehe.

On, mida vaadata, kuulata ja kõrva taha panna

Täiskasvanuharidusest tehakse lugusid tele- ja raadiosaadetes ning sellest kirjutatakse ajalehtedes. Juba teist hooaega jookseb Eesti Televisiooni ekraanil saatesari „Tagatargemad” – ikka harjunud ajal, laupäeva õhtul kell 18.00. Saateid saab kokku olema 53. Õppimise teemad on kõne all olnud ka jaanuari- ja oktoobrikuu reedestes „Huvitaja” saadetes Vikerraadios ja Raadio 4 saates „Ainult täiskasvanutele”.

Ajakiri Õpitrepp on Agne Naruski toimetajakäe alt nüüdseks ilmunud juba kuus korda ja leidnud oma kindla lugejaskonna nii Andrase koostööpartnerite kui ka raamatukogude lugemislaudadel. Ajakirja saab endiselt lugeda ka internetiaadressil www.andras.ee/opitrepp, kus saab artikleid ka kommenteerida ja pdf-failina alla laadida.

Venekeelne TÕNi temaline vaheleht ilmus ajalehe Den za dnjom, Postimehe ja Narva lehe vahel ning seda levitati ka TÕNi võrgustiku kaudu.

Sel aastal jõudis täiskasvanud õppija nädala reklaamklipp ka kaubanduskeskuste sise- ja väliekraanidele, kinodesse üle Eesti ning parvlaevadelegi. Vaatajate sooja vastuvõtu saanud humoorikat videolugu breikivast prouast, kellel pole kunagi hilja õppida, said näha kümned tuhanded kino- ja kaubanduskeskuste külastajad. Andrase koduleheküljel www.andras.ee on võimalik lühikeste videolugude vahendusel tutvust teha tunnustatud õppijatega, aga ka teiste sellel aastal tiitlisaanutega, et ammutada julgust ja jõudu. Kui nemad said, saame meie ka!

TÕNi videoklipp Solarise välisekraanil

Ajakiri Õpitrepp

Nominendid 2010

AASTA ÕPPIJA 2010 NOMINENDID:

Ave Männik Harjumaalt, **Marika Heinapuu** Hiiumaalt, **Lilli Andrejev** Ida-Virumaalt, **Helle Roop** Jõgevamaalt, **Kaidi-Ly Välb** Järvamaalt, **Egon Erkmann** Läänemaalt, **Elen Levin** Lääne-Virumaalt, **Imbi Saava** Põlvamaalt, **Agor Tettermann** Pärnumaalt, **Ljudmilla Tamp** Raplamaalt, **Glaudja Majorova** Saaremaalt, **Maivi Leppsalu** Tallinnast, **Virje Pärtin** Tartumaalt, **Silva Ranniku** Valgamaalt, **Vilve Taska** Viljandimaalt, **Anu Jõgeva** Võrumaalt

AASTA KOOLITAJA 2010 NOMINENDID:

Tiia Soosalu Harjumaalt, **Dan Lukas** Hiiumaalt, **Maia Pavlenko** Ida-Virumaalt, **Karmen Maikal** Jõgevamaalt, **Villo Vuks** Järvamaalt, **Andrus Lehtmets** Läänemaalt, **Heinar Einla** Lääne-Virumaalt, **Sirje Tooding** Põlvamaalt, **Maret Põlluste** Pärnumaalt, **Lilli Teesalu** Raplamaalt, **Signe Sarah Arro** Saaremaalt, **Piret Jeedas** Tallinnast, **Jaanus Järva** Tartumaalt, **Hiie Taniloo** Valgamaalt, **Aime Reier** Viljandimaalt, **Airi Pilt** Võrumaalt

AASTA KOOLITUSSÕBRALIKUMA ORGANISATSIOONI 2010 NOMINENDID:

Kurtna Kool Harjumaalt, **Sillamäe Linna Keskraamatukogu** Ida-Virumaalt, **Jõgeva Täiskasvanute Kesk-kool** Jõgevamaalt, **Väätsa Lasteaed** Järvamaalt, **Lääne Maakonna Keskraamatukogu** Läänemaalt, **Rakvere Ametikool** Lääne-Virumaalt, **MTÜ Vastse-Kuuste Naisteklubi Kolmapäev** Põlvamaalt, **Pärnu Lasteaed Päikesejänku** Pärnumaalt, **Kehtna Põhikool** Raplamaalt, **Trelleborg Industrial Products Estonia** Saaremaalt, **Haabersti Linnaosavalitsus** Tallinnast, **Tartu Täiskasvanute Gümnaasium** Tartumaalt, **Sihtasutus Taheva Sanatoorium** Valgamaalt, **Männiku Metsatalu OÜ** Viljandimaalt, **Võrumaa Kutsehariduskeskus** Võrumaalt

AASTA KOOLITUSSÕBRALIKUMA OMAVALITSUSE 2010 NOMINENDID:

Viimsi vald Harjumaalt, **Kõrgessaare vald** Hiiumaalt, **Toila vald** Ida-Virumaalt, **Pala vald** Jõgevamaalt, **Väätsa vald** Järvamaalt, **Martna vald** Läänemaalt, **Kunda linn** Lääne-Virumaalt, **Räpina vald** Põlvamaalt, **Kohila vald** Raplamaalt, **Põide vald** Saaremaalt, **Ülenurme vald** Tartumaalt, **Mõisaküla linn** Viljandimaalt

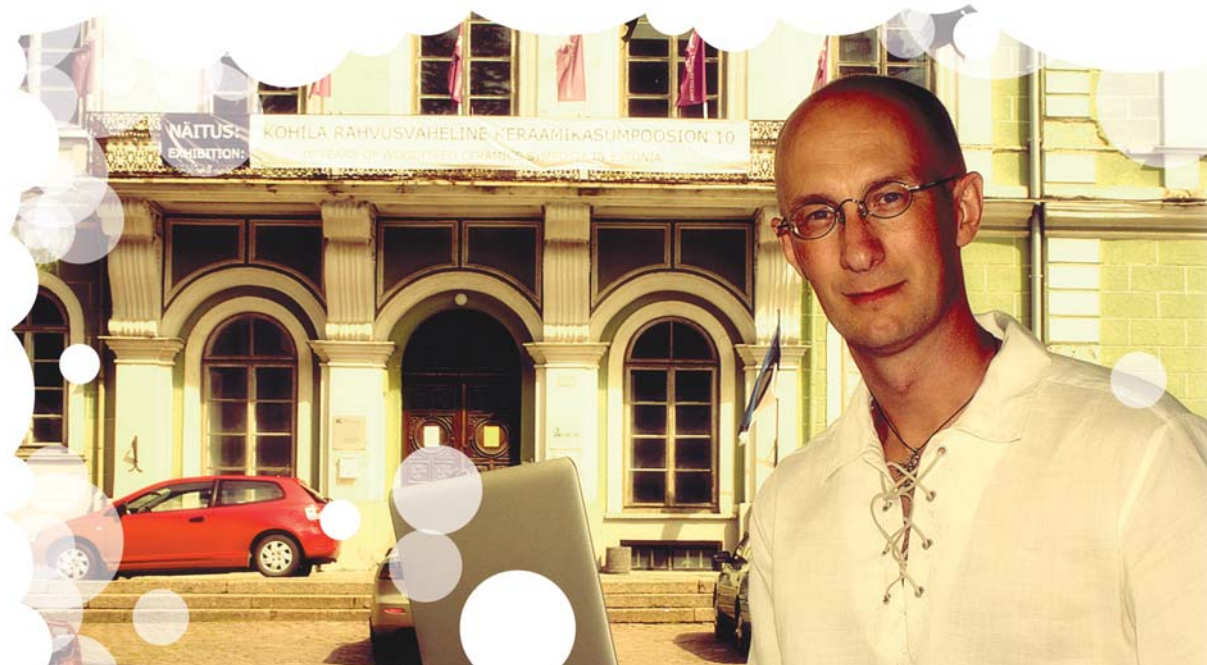
Meie lood

Aasta õppija 2010, Egon Erkmann Läänemaalt (39)

põhjab 20 aastat hiljem gümnaasiumi lõpetamise otsust sellega, et see tundus järjekordne põnev eksperiment. „Mulle meeldivad katsetamine ja üllatuslikkus ning see katsetus õnnestus.” Egon õppis 20 aastat iseseisvalt, millega ta tõestas, et elu võimalikkus on seotud inimese endaga, mitte ametliku arusaamaga, kuidas elada. Koolimineku sügavam põhjus peitus siiski mehe teadmistejanus, mille rahuldamine iseõppijana ajanappusel kasinaks jäi. Koolis käimine aga kohustab õppimiseks aega leidma. „Noore ja täiskasvanu õppimise erinevus seisneb selles, et täiskasvanu ei tee seda sunduse tõttu.” Teismee eneseotsingud ja küllap ka protest sunduse vastu olid Egoni õpingud omal ajal nurjanud. Nüüd leiab ta, et aineteadmiste omandamisest tähtsam oli õppima õppimine. „Elu muutus hetkest, kui asusin pooleli jäänud lõpetama, mind toetasid kõik, kes mind ümbritsesid: lastelt (kes üllatusid, et koolis saab käia ka suurena), lähedastelt (milline vanem ei sooviks, et laps alustatu lõpetaks), kolleegidelt („Haridus annab tiivad!”), sõpradelt („Sa isepäine – oli ka juba aeg!”) ja loomulikult õpetajatelt.

Haapsalu Täiskasvanute Gümnaasiumi lõpetamine andis võimaluse kandideerida kahte kõrgkooli: Eesti Kunstiakadeemiasse (Egon on graafiline disainer) ja EELK Usuteaduste Instituuti. „Sain mõlemasse sisse,” on Egon rõõmus. „Loodan, et suur tükk ei aja suud lõhki, aga isu on nii suur! Ma ei kurvasta enda senise haridustee pärast, pigem olen isegi rõõmus sellise pööratud tee üle. See annab võimaluse uuesti maailma avastada. Ja ühiskond võib juurde ühe teadliku õpihimulise.”

Esitaja: Kristi Erkmann

Aasta õppija eripreemia laureaat 2010, Pärnumaa aasta õppija Agor Tettermann (32)

on eriline mees. Vaid vähesed teavad, mida tähendab oma riigi esindamine välismissioonil, ning veel vähem on neid, kes on kogenud, et see võib ka traagiliselt lõppeda. Agor teab ja on seda tundnud. Ometi ei ole see takistanud teda edasi pürgimast, õppimast ja oma olemasoluga teisi innustamast. „Lõpetasin 2004. aastal Keila Õhtukeskkoolis 10. klassi, kuid 11. klassi ei jõudnudki, sest mind saadeti ESTPLA-9 koosseisus Iraaki.” Agor sai lahingutegevuses haavata ja selle tagajärjel tekkis tal raske ajukahjustus. Ta tuli sellest välja, tahtis õpingute ja eluga edasi minna ning astus Pärnu Täiskasvanute Gümnaasiumisse, kus praegu käsil 12. klass. Kodukoolist öeldakse, et mehe elu on paremuse poole muutunud igas valdkonnas: füüsilises ja vaimses mõttes, sõprade ja pere ringis. Hoolimata regulaarsetest taastusravi perioodidest, mis Agori õpingutest ajutiselt eemale viivad, saavad ta koolitööd ikka õigeks ajaks valmis. Tema rõõmsameelsus nakatab ka kõiki teisi. Oma tahte ja sihi-kindlusega on ta kogu koolile eeskujuks. „Mulle meeldib see, et õpetajad on nii head ja mõistvad,” lisab Agor.

Eraldi peatükki vääriskid Agori pere ja töökaaslased. „Meie kooli nimekirja võiks kanda ka tema abikaasa, tütre, töökaaslased ja tuttavad. Kõigil neil on osa selles, et ta lõpetas 11. klassi. Tänu mõistvatele töökaaslastele ja ülemusele Lääne Kaitseringkonnas pole kordagi juhtunud, et Agor õigeks ajaks kooli ei jõua. Ning klassikaaslased aitavad tal materjale koguda,” öeldakse koolist.

Agor ise suuri sõnu ei tee. Lisaks gümnaasiumi lõpetamisele peab tal aega jätkuma ka invaspordile – õhupüssi laskmisele, milles ta võitis 2010. aasta märtsis Eesti-Soome maavõistluses 3. koha. „Pärast kooli lõppu tahan õppida füsioterapeudiks.” Mõelgem Agori peale siis, kui tekib tahtmine oma elu üle kurta või mitte õppima asumiseks ettekäändeid leida.

Esitaja: Pärnu Täiskasvanute Gümnaasium

Aasta koolitaja 2010, Rakvere Ametikooli metallerialade kutseõpetaja Heinar Einla (54)

kohta seisavad õppijate tagasisidelehtedel muu hulgas järgmised read: „... korralik konsultatsioon, palju praktikat, alati valmis küsimustele vastama...” ning „...väga meeldisid õpetaja selgitused.” Kolleegid leiavad, et tänu pidevale enesetäiendamisele on Heinar saavutanud tunnustatud koolitaja maine ja tema poole pööratakse nõu saamiseks ka pärast kursuste lõppu. Õieti võiks meie loole siinkohal punkti panna, sest sellega on palju öeldud, kuid andkem sõna ka aasta koolitajale endale. „Koolitaja on minust saanud juhuse tõttu – pärast EPA mehhaniseerimisteaduskonna lõpetamist asusin tööle Vinni Näidissohvoostehnikumis ja samal ajal Rakvere Agrotööstuskoondise õppekombinaadis koolitajana. Mainitud õppekombinaat tegeles töötajate koolitamisega ja ümberõppega, minu valdkonnaks oli autojuhtide täienduskoolitus. Samal ajal töötasin keskastme juhina ning ka selle töö juures oli vaja pidevalt tegeleda töötajate juhendamise ja koolitamisega. Kokku töötasin keskastme juhi ja peaspetsialistina 17 aastat. Seejärel asusin tööle Rakvere Ameti-kooli, kus töötan seniajani õpetaja ja koolitajana.”

Kolleegid kodukoolist iseloomustavad Heinarit kui rahulikku, toetavat ja samas ka nõudlikku õpetajat – metallerialadel ja keevitamisel on korrektsus teadagi vajalik. Samuti ei olevat ta kitsi tunnustuse jagamisega hästi tehtud töö eest ning ta püüdvat õppijaid innustada edasi õppima, kutset omandama või elukestvas õppes aktiivselt osalema.

„Koolitajaks olemine tähendab enda pidevat täiendamist nii pedagoogiliselt kui ka erialaselt. See elukutse on mulle õpetanud, et pole olemas inimesi, kes kõike teavad ja oskavad, vaid alati on midagi õppida – koolituse käigus vahetavad koolitaja ja õppijad pidevalt kogemusi ja teadmisi, mis arendab ka õpetajat. Tuntud tõde on see, et õpetada saab seda, kes õppida tahab, ja sellest juhundun ka mina. Koolitaja töös on palju muresid, nt ülekoormus ja väike palk, aga on ka rõõme, kui näed, et endistel õpilastel läheb hästi ja nad oma õpetajat tänavad,“ võtab Heinar oma koolitaja-filosoofia kokku.

Esitaja: Rakvere Ametikool

Aasta koolitaja eripreemia laureaat 2010, Tartumaa aasta koolitaja Jaanus Järva (40)

lõpetas Tartu Ülikooli kehakultuuriteaduskonna ja õpetas aastaid sealsamas tudengeid. Ühel päeval sai see töö otsa ja tuli mõelda, mida edasi teha. Nii tegutseb juba lapsepõlves fotograafiast huvitunud Jaanus alates 2001. aastast vabakutselise fotograafina. „Lisaks pildistamisele hakkasin tegelema ka fotokoolituste korraldamisega. 2007. aastal pöördus minu poole Tartu Rahvaülikool ettepanekuga pidada üks loodusfoto kursus,“ kõneleb ta oma koolitajaks saamise algusest. Rahvaülikoolil vedas, sest Jaanus nõustus, ja nii sai kool endale õpetaja, kelle kohta on öelda vaid tunnustavaid sõnu. „Tema loengud on kaasahaaravad. Tegemist on oma ala hästi tundva koolitajaga, kes süstib uudishimu ja motivatsiooni ka oma õppijatesse. Ta julgustab õppijaid oma töödes isiku-pära väljendama, sisendab neile enesekindlust ning aitab neil näha oma tugevusi,“ iseloomustab Jaanust Tartu Rahvaülikooli koolitus- ja projektijuht Laura Breede. Õpilased hindavad vabaõhutunde ja õppesõite-praktikume, üle kõige aga fotograafia suvekooli, mis viib neid tihti siinsamas Eestimaal asuvasse paradiislikesse kohtadesse.

Jaanuse looduse- ja fotograafiaarmastus peab olema kergesti nakkav, sest tema esimesel kursusel osalemisest saadik on koos käima jäänud kümneinimeseline rühmitus, kes end Hetkepüüdjateks nimetab ja oma piltidest

näitusi korraldab. Koolitajal jagub täiskasvanud õppijate kohta ainult häid sõnu: „Üliõpilased ei ole nii motiveeritud kui need, kes tulevad fotograafiat õppima selle pärast, et saada oma hobis natukene paremaks ja õppida midagi uut. See on motivatsiooniküsimus,“ võtab ta kokku oma koolituskogemused.

Jaanus Järva on kahtlemata koolitaja, kes teeb oma tööd südamega ning panustab alati rohkem, kui tema tööülesanded nõuavad. Kui inimene ise vaimustub oma tööst ja elust enda ümber, on avatud ja arenev, suudab ta seda panna tegema ka end ümbritsevad inimesed.

Esitaja: Laura Breede

Aasta koolitussõbralikum organisatsioon 2010, MTÜ Vastse-Kuuste Naisteklubi Kolmapäev

on tegutsenud kauem, kui Eestis on täiskasvanud õppija nädalat tähistatud. Klubi loodi 15 aastat tagasi, mil seltskond naisi leidis pärast üht raamatukogu korraldatud loengusarja, et nad ei tahagi laiali minna, vaid soovivad koos edasi areneda ja õppida ning seeläbi ka midagi oma paikkonnale anda. Nii alustatigi maanaiste koolitamisega ja praeguseks on sellest välja kasvanud pidevalt üritusi ja koolitusprogramme pakkuv organisatsioon, millest on saanud arvestatav koostööpartner nii koduvallas kui ka väljaspool selle piire. Muu hulgas pakub klubi võimadust osaleda loovus-, enese-abi-, ettevõtlikkus- ja kodanikukoolitusel. Sõprus- ja koostöösidemed on loodud ka väljapoole oma riigi piire.

15 tegutsemisaasta jooksul on klubi eesmärgiks olnud oma liikmete ja nende perede kaudu kogu külarahva vaimu virge hoidmine, inimeste toimetulekuvõime tõstmine ja külaliikumise hoogustamine. Olgu selle tõestuseks kas või oma kodukoha heakorrastamise kampaania algatamine 1997. aastal või kevadeti korraldatavad heakorranädalad. Lisaks sisukatele koolitusprogrammidele jõuavad tragid naised korraldada kevadlaata ja Vastse-Kuuste talupäeva, millest on saanud populaarne kohalik traditsioon.

Klubi esinaine Mall Kõpp mõtestab naiste tegemisi nõnda: „Arvan, et meie kooskäimine annab meile värske vaimu, aitab meil ajaga kaasas käia, elus paremini toime tulla ja küllap ka kodus paremas meeolus olla ja toimetada – sellel on laiem ja sügavam tähendus. Küsimusele, kuhu praeguseks jõudnud oleme, võiks vastata nii: meil on tugev mõttekaaslastest koosnev organisatsioon, mille liikmed üksteist toetavad ja poolelt sõnalt mõistavad, ühised ja kõigile vastuvõetavad eesmärgid ja ühtekuuluvustunne. On naised, kes ei pea paljaks anda oma panust kohaliku elu arendamisse, kes tunnistavad, et hingel on hea, kui järjekordne pingelist ettevalmistus-tööd nõudnud ja väsitav talupäev või kevadlaata on lõpusirgel. On naised, kellel on sisemine soov ja vajadus pidevalt midagi juurde õppida ja enast arendada, kes nakatavad oma õpisooviga ka teisi vallaelanikke ning kelle nägu on Vastse-Kuuste valla täiskasvanute õpikeskkond.“

Esitaja: Lennart Liba

Aasta koolitussõbralikuma organisatsiooni eripreemia 2010 saanud Sillamäe Linna Keskraamatukogu

töötajad saavad suurepäraselt aru, et edasiliikumiseks on vaja olla avatud ja õpivõimeline. Kuna töö kaas-aegses raamatukogus nõuab töötajatelt mitmekülgseid teadmisi ja oskusi, pole arendustegevus võimalik ilma areneva personalita. Nii on enesetäiendamine Sillamäe Linna Keskraamatukogu inimestele iseenesest-mõistetav, olgu siis kutsetöö valdkonnas, keele, kultuuri või IT alal. Õppimist tunnustatakse ja toetatakse. Käiakse õppereisidel, suvelaagrites ja osaletakse keeleõppeprojektides – ühesõnaga kasutatakse kõiki võimalusi, et ajaga kaasa käia.

Oluline võtmesõna raamatukogu tegemistes on koostöö. Just koostöös kultuuri- ja haridusasutuste ning kodanikuühendustega on teoks saanud mälumängud, konkursid, raamatukogutunnid, luule- ja muusikaõhtud ja paljud teised ettevõtmised. Linnaelanikud on juba harjunud, et raamatukogus käib elu. Korraldatakse arvutikoolitusi, kohtumisi Eesti kultuuritegelastega, looduskaitseüritusi ja fotonäitusi.

„Meie töötajatel on õpihuvi ka „teises nooruses”. See on meeldiv, et raamatukogu on koht, kus igaüks saab õppida. Meil on projekt „Õpime ja arene me raamatukogus” ja selle raames käivad meil külas kirjanikud, psühholoogid, ajaloolased ja teised kultuuriinimesed. See on huvitav, ja kui meil on huvitav, siis küllap on ka teistel. Inimene, kes leiab tarkuse ja jõuab arusaamisele, on õnnis,“ teab Elviira Sidorova, Sillamäe Linna Keskraamatukogu direktor.

Esitaja: Sillamäe linnavalitsuse haridus- ja kultuuriosakond

Aasta koolitussõbralikum omavalitsus 2010, Kohila vald

on koht, kus tahaks elada. Lihtsalt sellepärast, et täiskasvanud inimeste õppimis- ja arenemisvõimalustest hoolitakse. Tohisoo mõisas tegutsev Kohila Koolituskeskus, mille seinte vahel leiavad põnevat tegevust ka kõige erinevamate huvidega inimesed, on selle väite kõige veenvam tõestus. „Keskuses on sisustatud kaasaegne keraamika- ja õmblusklass; kangaklassist on välja kasvanud üks suuremaid omataolisi Eestis. Vallavalitsus on palju panustanud vana mõisahoone renoveerimisse ja inimeste headesse õpitingimustesse,” selgitab Kohila Koolituskeskuse juhataja Reet Aro. „Viimastel aastatel on vallaelanikele tasuta korraldatud akadeemilist loengusarja „Kapa stuudium”, kus esinejaks tundud Eesti vaimuinimesed. Vallavalitsuse tööd täiskasvanukoolituse toetamisel on käinud uurimas paljud omavalitsuste esindajad lähedalt ja kaugelt.”

Lisaks koolituskeskusele on õpikeskkonnad ka Hageri rahvamajas, Kohila gümnaasiumis ja vastremonditud raamatukogus ning loomisel on loodushariduskeskus. Elanikud võivad ka edaspidi sellises õpisõbralikkuses kindlad olla, sest valla hariduse arengukavas on täiskasvanuharidusele eraldi tähelepanu pööratud. Kohila vallavanem Andrus Saare ütleb: „Eelarvet planeerides ei teki meil küsimust, kas teha täiskasvanutele kursusi, küsimus on pigem selles, mida ja kuidas teha. Peame silmas ka õppimist ja õpetamist põlvkonnalt põlvkonnale: keskuses õpetavad vanaemad lastelastele kudumist, lapselapsed vanaemadele aga elektroonilist maailma. Inimesed ütlevad, et koolitused on huvitavad ja vajalikud, ainuke asi, et neid võiks rohkem olla!”

Valla avalikkussuhete nõunik ning aja-
lehe toimetaja Eeva Kumberg põhjendab
kõike tehtavat nii: „Kohila vallas
hinnatakse neid, kes tahavad õppida
ja õpetada, teadmisi koguda ja jagada.
Õppimine teeb vabaks ja teadmised ko-
hustavad. Targad ja avatud mõttelaadi-
ga kodanikud on iga valla suurim rikkus,
seepärast toetab Kohila vald inimeste
püüdlusi enesetäiendamise poole.“

Esitaja: Reet Aro

Harjumaa aasta õppija Ave Männik (42)

leiab, et viimased 13 aastat järjepidevat õppimist on olnud mõnus ja saanud üheks tähtsaks osaks tema elus. Ta on üles kasvanud õppimist väärtustavas peres ja seetõttu oli loomulik, et pärast keskkooli asus ta õppima kõrgkooli. See jäi aga kahjuks pooleli, sest lapse tervis oli emale tähtsam. „Aastaid töötasin õmblusettevõttes ja soovist areneda, läksin õppima,” räägib Ave. „Pere pesamuna hakkas juba kahenädalasena minu- ga koolis käima. Paraku tekkisid mul tööl terviseprobleemid, mille tõttu pidin elukutset vahetama. Nüüd õmblen vaid enda ja sõprade-tuttavate rõõmuks.”

Saatus avas Avele uue ukse: temast sai käsitööõpetaja erivajadustega laste koolis. „Eriliste inimestega tegelemine on mulle alati südamelähedane olnud. Võib-olla selle pärast, et mu vanemad on aastakümneid töötanud õpetajatena erikoolis, aga võib-olla hoopis selle pärast, et mu enda esimene laps on erilist hoolt ja õpetust vajanud sündimise hetkest alates.” Ave läks õega koos õppima Tallinna Ülikooli eripedagoogikat. Sellestki ei olnud Avele küllalt, sest magistriõpingute ajal hakkas ta õppima ka tegevusteraapiat Tallinna Tervishoiukõrgkoolis. „Kaks kooli korraga oli ilmselgelt päris raske. Tahe õppida on kõige alus, samuti oskuslik ajakasutus ja planeerimine. Hetkedel, kui kõik üle pea kasvas ja masendus vägisi võimust võtta tahtis, aitasid

Avet huumorimeel ja positiivne mõtlemine. Vahvate kursusekaaslastega sai loengutes plikade moodi ahelkirju saadetud ja öösel õega kodutöid tehes võideldud kriuksuva külmkapiuksega, et see teisi ei ärataks. Koos on ikka lihtsam!”

Ave ütleb, et inimest arendab igasugune õppimine. „Inimesed, kes end pidevalt täiendavad, on paremini valmis muutusteks kiiresti arenevas maailmas. Ja see lisab enesekindlust!”

Esitaja: Rein Keskaik

Hiumaa aasta õppija Marika Heinapuu (50)

leidis, et kui lapsed on kodust oma elu peale läinud, on aeg hakata tegema seda, milleks enne aega ega võimalusi polnud. Aastaid raamatukoguhoidjana töötamist ja kodus erinevate hobidega tegelemist oli küll meeldiv, kuid pikapeale tekkis soov inimeste hulka naasta. „Parim võimalus selleks oli asuda õppima Hiumaa Ametikooli – kodule lähedal ja tasuta! Kuna numbrid ja arvestamine olid mind alati huvitanud, valisin majandusarvestuse. Koolilapse tunne ja hirm tulid peale enne kontrolltöid ja eksameid. Ja õpetajad! Lapsena ei saagi aru, kui targad inimesed on pedagoogid. Nüüd vanemas eas mõistad, kui haritud nad on, et suudavad õpilastele oma aine selgeks teha.”

Marikal oli õppimiseks aega ja ka piisavalt toetajaid, nii et koolis käimine sujus tal lodusalt. Ka õppegrupp oli ühteheidetav ja üksteist toetav. Kahe aastaga õnnestus Marikal saada palju uusi ja toredaid tuttavaid. Veel enne lõpueksameid tehti Marikale tööpakkumine: võimalus proovida raamatupidaja ametit. „Kõhklestin, kahtlesin ja võtsin pakkumise vastu. Juba mõne päevaga taipasin, kui palju on mul vaja juurde õppida. Koolist saab hea alushariduse, kuid praktika tuleb igapäevase töö käigus. Minu elu on pärast kooli lõpetamist ja uue töökoha saamist täiesti muutunud – vaba aja asemel on suur ajapuudus, sest töötan osalise ajaga ka raamatukogus.”

Õppima asumist kahetseda ei tule Marikal mõttessegi.

„Ei tundnud ma ennast noorte kõrval vana midagi, sain hoopis nii mõnigi kord oma vene keele teadmistega hiilata. Kool annab tegutsemisindu ning tunde, et oled veel paljukski võimeline.”

Esitaja: Reet Nisumaa

Ida-Virumaa aasta õppija Lilli Andrejev (51)

ütleb, et mõte edasi õppida ja end proovile panna tuli talle pähe sama ootamatult kui välk keset päikselist pära-
stlõunat. Hariduselt on Lilli agronoom ja ta töötab majandis selles ametis 15 aastat, kuni majand
likvideeriti ja Lillist sai hoopistükkis postiljon. Selle töö juures nägi ta palju toimetulekuraskustes vanemaid
inimesi ja kui Toila vallavalitsus koduhooldusteenuse käivitas, sai temast üks selle osutaja. Nii et hoolimata
ootamatult tulnud mõttest, oli Tartu Ülikooli Rakvere Kolledžis sotsiaaltöö õppima asumine ju siiski üsna
loogiline asjade käik. Postiljonitöö kõrvalt oli raske õpinguteks aega leida ja see tingis ka ameti vahetamise
lasteaiaõpetaja oma vastu. Jälle tuli õppida.

„Kõige suuremaks toetajaks sai mulle mu perekond. Pereliikmed mõistsid ema vajadusi. Tegelikult on vane-
mana lihtsam õppida, sest elukogemus aitab. Pojad, rääkimata abikaasast, tunnevad uhkust, et ema on
omandanud kõrghariduse.” Ühed õpingud õhutasid teisteski valdkondades proovima. Nii sai lihvitud joonis-
tamisoskust ja avastatud lemmiktehnikad.

Nüüd on Lilli leidnud erialase töö ja kutsumuse sotsiaaltöötajana Ida-Virumaa Naiste Tugikeskuses-Varjupai-
gas. Töö on pingeline, aga pingeid saab maandada maalimisega.

„Mõtteis mõlgub enesetäiendamine õigusteaduses, aga
eks rahalistest võimalustest olene ka üht-teist, po-
jad ju tarvis koolitada. Elu oli enne ülikooli nii
rutiinne – olen praegu õnnelik, et otsustasin
kõrghariduse omandada ja halli argipäeva
värvikaks lõuendiks muutsin. Ma tunnen
ennast ühiskonnale vajalikuna, lisaks
sellele olen veendunud, et elan, mitte
ei võta üksnes ruumi...” tsiteerib Lilli
lõpetuseks moodsaid klassikuid.

Esitaja: Ene Eha Urbala

Järvamaa aasta õppija Kaidi-Ly Välb (36)

ütleb, et oli lapsepõlves üksildane ja kurb laps, kelle hinges oli alati igatsus millegi kauge ja kättesaamatu järele. „Koolis olin priimus, kuid nägin seda vaid kui võimalust osta teiste inimeste heakskiitu ja armastust. Seepärast on minu õpingutee täiskasvanueas lisaks professionaalsete oskuste arendamisele aidanud mul iseennast mõista ja väärtustada.”

Kaheksa aastat tagasi, kui peres oli tõeline materiaalne kitsikus, pühendus Kaidi-Ly tööotsingutele, kuid selgus, et ta ei sobinud ei koristajaks ega lüpsjaks, rääkimata müüjast või muudest ametitest. Selle peale langetas ta otsuse minna Mainori Kõrgkooli rakenduspsühholoogiat õppima. „Õpingute alguses oli raske tuge ja mõistmist leida. Pigem kostitati mind suhtumisega, et tööd sa ju nagunii ei leia, mis seal ikka õppida ... Minu vend oli ainuke, kes mõistis. Olen talle selle eest väga tänulik,” meenutab Kaidi-Ly.

Nüüd on Kaidi-Lyl töö, mis teda üle Eesti teisi inimesi aitama viib. Ta on MTÜ Süda-Eesti Sotsiaalkeskuse juhataja ja psühholoog. „Minu praegune enesetunnetus ja -määratlus on tekkinud tänu järjepidevale õppimisele. Olen kaheksa aastat järjest õppinud: psühholoogia kõrval ka neurolingvistilist programmeerimist ja holistilist psühhoteraapiat ning lisaks neile pikkadele kursustele olen käinud mitmetel muudel lühematel koolitustel.”

Kaidi-Ly on palju mõelnud ja käinud pika tee. Suure osa enda sees olnud raskustest on ta ületanud ning psühholoogina teisi aidates on see väga tähis. Ta teab, millest ta räägib – nii mõndagi on ta ise kogunud, nii mõnegi võitluse ise võidelnud. Nüüd teab Kaidi-Ly, et väljast õnne otsimine ei vii kuhugi. „Kõik, mida õnneks vajan, on minu sees. Ühel hetkel tabasin end mõttelt – ma olen õnnelik ega võitle selle nimel! Õppimine ja õpetaminegi käivad käsikäes. Teistele väge andes annad väge endale.”

Esitaja: Helina Välb

Jõgevamaa aasta õppija Helle Roop (52)

on veendunud, et enesetäiendamine on õpetaja elu loomulik osa. „Ajaloõpetajana töötatud 26 aasta jooksul on mul tulnud palju õppida. Kuna juhtumisi õpetan gümnaasiumis ka filosoofiat, oli minu ammune soov end ka selles õppeaines veidi kindlamalt tunda,“ räägib Helle. Seetõttu võttiski ta ette õpingud Tartu Ülikooli filosoofiaõpetajate ümberõppe täienduskoolitusprogrammis. „Õpetajatöö kõrvalt õppimine pole just kergete killast. Harjumist vajas ka osalemine veebikursustel ja infosüsteemide kasutamine. Kardetud filosoofilised ained olid aga huvitavad ja arusaadavad.“

Helle õpinguid toetas kogu neljalapseline pere. Tudengitest võsud aitasid toime tulla infotehnoloogiliste proovikividega ning kolleegid Jõgeva Ühisgümnaasiumis pakkusid mitmekülgset abi, olgu siis arvutiasjanduses, ema- või inglise keeles. Õpilaste entusiasm ja kursusekaaslaste toetus – kõik see aitas edasi. „Isiklikus elus kogesin rollivahetust – oli värskendav olla taas õppur õpetajaks olemise asemel. Muutusin enesekindlamaks, suhtlesin palju, vahetasin välja garderoobi. Sain üle ka abikaasa surmaga seotud leinast ja üksindusest, ühesõnaga, leidsin uue hingamise,“ mõtiskleb Helle. „Mis edasi? Tuleb ennast ikka kursis hoida nii uuema filosoofilise kirjanduse kui ka filosoofiaõpetajate kogukonna tegemistega. Püüan edasi arendada ka enda filosoofilist maailmavaadet.“

Õpetaja Roop juhendab oma tublisid õpilasi meeleldi ka pärast õppetunde. Tema õpilaste saavutus-te nimekiri, mille moodustavad kirjutatud teadustööd ja olümpiaadidel saavutatud kohad, on peaaegu sama pikk kui õpetaja enese oma.

Esitaja: Jõgeva Ühisgümnaasium

Lääne-Virumaa aasta õppija Elen Levin (25)

läks õppima põhjusel, mis on kannustanud küllap paljusid – selleks, et leida tööd. Töötama Elen tegelikult ei peaks, tal on diagnoositud raske puue ja sellest tulenevalt töövõimetus, aga teda see ei peata. Ilmas on ju nii palju, mida õppida ja mille vastu huvi tunda! Elenit köidab infotehnoloogia valdkond: sellel erialal on ta lõpetanud Väike-Maarja Õppekeskuse ning lisaks on ta töötukassa kaudu käinud veebidisaini koolitusel. Pool aastat tööpraktikat Rakvere sotsiaalabikeskuses aitas tal mõista, mida see töö tegelikult tähendab.

„Ma poleks saanud üksi koolitusel käia, sest vajan abi liikumisel ja igapäevatoimingutes. Mind saatis isiklik abistaja või pereliige. Õppimisega tulin muidugi iseseisvalt toime,“ selgitab Elen ja rõhutab, et perekond on talle alati toeks olnud. „Ja tööl olles abistasid mind kolleegid, kes olid alati abivalmis ja sõbralikud. Minu ülesanne oli sisestada andmeid ja kujundada arvutiga teateid.“ Kui juba midagi oskad, ei saa seda ainult enesele hoida: Elen õpetas arvuti kasutamist eakatele ja korraldas karaokeõhtuidki.

„Õppimine on muutnud mind julgemaks ja enesekindlamaks. Tänapäeval muutub ju kõik nii kiiresti, õppiv ja arenev inimene suudab nende muutustega kaasa minna,“ on neiu kindel.

Sotsiaalabikeskuses, kus Elen praktikal oli, oldi temaga väga rahul ja rahul oli Elen isegi. Loodame, et tema teadmised ja oskused peatselt rakendust leiavad.

Esitaja: Ülli Sinitamm

Põlvamaa aasta õppija Imbi Saava (61)

on kolleegide sõnutsi oma kogukonna võtmeisik – särav ja tugev isiksus, kelle ellu kuuluvad peale töö Himmaste raamatukogu juhatajana veel õpiringid, tants, koolitused, käsitöö ja kes teab mis veel. Nagu ta ise ütleb: „Igapäevane töö ja elu ju nõuavad silmaringi laiendamist, huvitavate ideede ja tarkuste juurde hankimist ning muudatuste ja uuendustega kursis olemist. See, et ma pean pidevalt juurde õppima, tuleb mu enda sisemisest soovist ja vajadusest.” Nii tulebki lisaks raamatukogutööle olla külakeskuse tege-
miste eestvedaja, korraldada koolitusi ja neis ise osaleda ning juhendada õpinge – ühesõnaga anda küla õpikeskkonnale nägu! Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus on olnud Imbi pikaajaline kaaslane õppi-
mise teel. Koos abikaasaga on ta õppinud tantsuõpetajaks ja aastaid tantsuringe-kursusi juhendanud. Aeg-ajalt tuleb Imbil vastupandamatu soov jätta kodumaa toimetused pisukeseks ajaks ootele ja minna teise kultuuri, olla mõned nädalad kodust eemal. „Iga külaskäiguga mõistan ja aktsepteerin üha enam kultuuride erinevusi. Koju naasnuna tunnen, et olen tunduvalt rikkamaks saanud,“ jagab Imbi oma koge-
musi.

„Siiani on elu mulle pakkunud palju huvitavaid võimalusi. On hea meel, et aastate jooksul on mul õnnes-
tunud omandada hulk teadmisi, kohtuda huvitavate ja tegusate
inimestega ning anda oma panus kohaliku elu aren-
damisse. Olen püüdnud ühitada töö- ja
pereelu, õpingud ja hobid ning saavutada
nende vahel tasakaal.

Olen seisukohal, et õppiv ja ennast aren-
dav inimene muutub tööde ja elu korral-
damisel uuendusmeelsemaks ja enese-
kindlamaks.”

Ees ootavad uued õpingud, kas
erialased või muud, aga tulemata
nad ei jää, sest Imbi ei oska ilma
õppimata olla.

Esitaja: Külli Ots

Raplamaa aasta õppija Ljudmilla Tamp (52)

nendib, et üle 30-aastase meedikustaaži jooksul on tal tulnud töötada erinevates valdkondades ning aastatega on tulnud küll praktilised kogemused ja erialased teadmised, kuid tehnika ja teaduse areng seavad kogu aeg uusi nõudmisi. „Tekkis eneseteostustarve ja vajadus minna edasi – ilmselt ei talu ma paigalseisu ja janunen uute väljakutsete järele.” Pärast keskkooli proovis Ljudmilla täita ammust lapsepõlveunistust ja astuda Tartu Ülikooli arstiteaduskonda, kuid jäi napilt-napilt välja ning läks hoopis Tartu Meditsiinikooli ja lõpetas selle velskri-ämmaemandana.

Õppeasutuse, täpsemalt Tallinna Tervishoiukõrgkooli ukсед avanesid Ljudmilla ees pärast pikemat pausi õppimises 2006. aasta sügisel. „Minule täieliku üllatusena lõpetasin cum laude. Terviseõena saan iseseisvalt patsiente vastu võtta – see nõuab otsustusvõimet ja tegutsemiskindlust – on ju ka vastutus suurem.” Lõppenud õpingud lisasid talle ka mentori õigused ning suuresti tänu Ljudmillale on Märjamaa Perearstikeskusest saanud õppurite praktikabaas.

Nagu enamik täiskasvanud õppijaid ja emasid leiab ka Ljudmilla, et pere ja töö kõrvalt õppimine on eneseületamine. Ilma mõistva pere ja kolleegideta oleks see raske. Temal on mõlemad olemas: tütar ja elukaaslane, kes on kõiges nõu ja jõuga abiks, ning perearstikeskuse tohtrid, kes soosivad igati töötajate õpinguid.

„Olen rahul endaga ja oma tööga, olen leidnud sisemise tasakaalu – tunnen end enesekindlana ja väärtustatuna. Tunnustus mu tööle oli nii cum laude diplom, kutse presidendile vastuvõtule kui ka Raplamaa aasta õppija tiitel. Õppimine ei katke – plaanin minna titade ja väikelaste massaaži kursustele, sest selle teenuse järele on vajadus. Pidev areng on elu alus ja õppimine on arengu mootor,“ võtab Ljudmilla oma mõtted kokku.

Esitaja: Tõnu Mesila

Saaremaa aasta õppija Glaudja Majorova (56)

sõnul on tema õppimise teekond alanud juhuslikult ja mitte kõige meeldivamatel asjaoludel. „Kaotasin töö, kui pagariettevõtte likvideeriti, ja jäin töötuks. Ühel reedesel päeval olin Tööturameti järjekordsel vastuvõtul, kui mulle tehti ettepanek minna kohe esmaspäeval ettevõtluskursustele.” Mul mõlkus mõtteis plaan luua oma pagariäri – olin ju selles valdkonnas kaudu töötanud. Ettevõtlusega alustamine oli Glaudja jaoks suur proovikivi, kuid praegu Saaremaal tegutsev Rehe Pagar OÜ, milles Glaudja veel kolmele inimesele tööd annab, on tõestuseks, et julge pealehakkamine on tõepoolest pool võitu. „Oleme aasta turul olnud ja meie kliendid on rahul olnud – see on väga tähtis,” rõõmustab ettevõtja. „Edasi õppida ja end täiendada tasub alati, olenemata sellest, kas on plaanis midagi ise luua või mitte. Kõik õpitu on mulle juurde andnud kindlust ja oskusi teha seda, mida teen, aga juurde õppida tahaks ikka. Ka väikese äri juhile on enesetäiendamine väga oluline.”

Sõbrad ja perekond on Glaudjale suureks toeks olnud – koguni nii toeks, et ta oma õppimise teel suuremaid takistusi kohanud polegi. „Tuli lihtsalt kõike õpitavat tõsiselt võtta ja ise lisa otsida. Pealehakkamist, julgust ja kindlasti lähedaste toetust on igasuguse õppimise juures vaja. Kuidas veel, kui mitte õppides, saada huvitavaid tutvusi, kogemusi ja muidugi uusi teadmisi!”

Esitaja: Margit Düüna

Tallinna aasta õppija Maivi Leppsalu (40)

lugu on tõestuseks, et see, mida süda ja hing on kaua ihanud, toob ka rahulolu ja eneseteostuse. Hea lapsena tuli Maivi pärast keskkooli lõpetamist vanematele vastu ja läks hoolimata juuksuriks saamise unistusest ikkagi Tallinna Tehnikaülikooli kõrgharidust omandama, seda keemia teaduskonnas konserveerimise erialal. „Töötasin juba keskkooli kõrvalt Tallinna Karastusjookide Katsetehases, millest hiljem sai Eesti Coca-Cola Joogid. Kokku töötasin seal 15 aastat. Vahepealne lillekaupluse töö tuletas mulle meelde, et käeline tegevus on mulle väga meelepärane, kuid elu suunas mind hoopis Sotsiaalkindlustusametisse.”

2008. aasta oktoobris oli Riias Pariisi tippjuuksurite poolt läbi viidud koolitus, millel Maivi õde tõlgiks oli. Õe elamused said tõukeks asuda lapsepõlveunistust ellu viima. „Alustasin õpinguid Eesti Esimeses Era-kosmeetikakoolis juuksuri erialal, kuigi olin veel paar kuud enne õppima asumist kuulutanud, et mina küll enam koolipinki istuda ei viitsi. Kui seaduse muudatuse tõttu lõppes töö Sotsiaalkindlustusametis, sain üle minna päevasesse õppesse ja asuda tööle juuksurina. Kõhklusi ja kahtlusi oli mul muidugi, kas jõuab ja kuidas pere vastu peab, mul on ju ikkagi kolm poega, kellest noorim oli siis alles 3-aastane. Abikaasa, vanemate ja laste mõistvus, väikesed paid, kallistused ja põsemusid ning palju abistavaid käsi koduste toimetuste juures aitasid takistustest üle saada. Kogu õpingute vältel minu klientideks olnud lähedased ja kolleegid on tundnud koos minuga rõõmu, et olen ellu viimas oma ammust unistust. Palju kannatlikku meelt ja mõistmist kõigi õppijate pereliikmetele – see tasub ennast tulevikus kuhjaga ära. Kunagi ei ole hilja teha seda, mida oled sisimas tõeliselt soovinud!”

Suurimaks saavutuseks peab Maivi siiski oma poegadele eeskujuks olemist. Poisid õpivad väga hästi ja hoiavad ka ema hinnetel e-kooli kaudu silma peal.

Esitaja: Pille Padonik

Tartumaa aasta õppija Virje Pärtin (42)

leiab, et noor inimene ei pruugigi pärast keskkooli lõpetamist teada, mida ta elult tahab. „Vähemalt minul tuli see teadmine hiljem. Sõbranna läks Elleri-nimelisse Tartu muusikakooli ja mina läksin tema järgi ka, aga kas see oli see, mida tegelikult tahtsin? Minu meelest on vaja selle äratundmiseni jõudmiseks erinevaid asju proovida. Seda ei tea ju elu lõpuni, milliseid katsumusi veel ette tulla võib – me elame üks kord.”

Nii leidis diplomeeritud muusika- ja lauluõpetaja oma eneseteostuse hoopis kunstis ning töö oma sisekujunduse ja tekstiilidisaini ettevõttes. See omakorda viis äratundmiseni, et on veel nii palju, mida õppida ja milles end täiendada – Tartu Kunstikooli dekoraatori-stilisti erialale õppima minek oli asjade loogiline jätk. „Õpin individuaalse õppekava alusel ja saan ise palju valida. Täiskasvanuna õppida on mõnus, õpid ju iseendale.”

Virje leiab ka, et laste pärast küll elu elamata ei jää. „Mul on kolm väiksemat last ja kaks suurt, aga ma ei arva, et nad minu püsimatut loomust pärast kannataksid. Kui vaja, olen nende jaoks alati olemas. Olen kindel, et lastele mõjub õppivate vanemate eeskujut hästi. Ka mu mees õpib ja nad näevad, et täiskasvanuna õppimine on mõnus!” On selge, et selline õppiv perekond toetab Virje tegemisi sajabrotsendiliselt ning töö juureski peetakse pidevat enesetäiendamist iseenesestmõistetavaks. Lähedaste sõnul on Virje aastaid olnud loomingulise eluviisi propageerija ja eestvedaja: korraldanud sõpruskonnale kunstilaagreid ning innustanud teisi oma südame häält kuulama.

Raskuste ja takistuste kohta ütleb Virje, et neid tal polegi olnud. „Lihtsalt tuleb oma aega planeerida. Kui teed seda, mis meeldib, kulub ju poole vähem aega!”

Esitajad: Katrin Kisand ja Kadri Kreis

Valgamaa aasta õppija Silva Ranniku (38)

kommenteerib oma viimaste aastate õpinguid nii: „Ei ole oluline, et kõrgharidus on juba olemas, kutsekoolid pakuvad tänapäeval väga head haridust ja põnevaid erialasid, mida varem ei olegi saanud õppida. Oluline on hoolida iseendast, oma lähedastest ja ümbrusest.”

Kõrgharidus oli Silval juba olemas – käsitöö ja kodunduse õpetaja erialal –, kui ta tundis, et kuigi ta on koolis ka aiandusringi juhendaja ametit pidanud, ei tunne ta aiakujunduse põhimõtteid ikka nii põhjalikult, kui tahaks. Nii alustaski 1996. aastast õpetajana töötanud Silva 2007. aastal korraga kaht asja päris algusest: tööd Hargla kooli direktorina ja õppimist Räpina Aianduskoolis maastikuehituse erialal. „Tänu tööandjale, Taheva vallavanemale, kes minu valikut toetas, sai õppimine teoks. Kolleegid olid nõus minu õppetunde asendama, midagi ei jäänud tegemata. Väga suurt tuge pakkusid vanemad, kes kodused toimetused oma õlgadele võtsid. Kursusekaaslaste hulgast leidsin palju häid sõpru,” meenutab Silva tänulikult.

Nüüdseks on Silval kool lõpetatud ja üks amet lisaks õpitud. „Loodan, et olen õpilastele ja kolleegidele olnud eeskujuks., Alati tasub õppida, pealegi ei küsi õpitud amet süüa, küll aga annab kindla sissetuleku ja kindlustunde.”

Arusaam, et alustatu tuleb lõpule viia ja mõnda asja tuleb õppida, et oma ametis kompetentsem olla, viis Silva 2008. aastal taas koolipinki, sedapuhku Tartu Ülikooli haridusametuse juhtimist õppima. Kooli meeskond sai tema eestvõttel aga osaleda sisehindamiskoolitusel. „Meie kool valiti Valgamaalt välja. Käisime iga kuu Tallinnas loengutel ja esitasime kodutöid ning juunis 2010 valmis sisehindamisaruanne. Vahepeal kirjutas Silva korraga Räpina Aianduskooli ja Tartu Ülikooli haridusametuste juhtimise lõputööd. Mida rohkem inimene teeb, seda paremini oskab ta aega planeerida ja jõuab rohkem.”

Ent Silva õppimissoov ei ole veel ammendunud: ta soovib inglise keelt paremini osata, sest talle meeldib reisida. „Kui on kindel tahtmine ja huvi uusi teadmisi hankida, siis kindlasti tasub õppida. Soovin oma teadmisi rakendada õpetajana ja ringijuhendajana, olla eeskujuks oma pojale ja õpilastele, näitamaks, et õppida võib kogu elu,” võtab Silva oma loo kokku.

Esitaja: Monika Rogenbaum

Viljandimaa aasta õppija Vilve Taska (51)

tunnistab, et edasi õppima ei viinud teda karjuv vajadus, sest kõike vajaminevat õppis ta töö käigus, aga ükski tarkus pole liiast ega õppimisele kulutatud aeg mahavisatud. Et ka lapsed on juba suured ja elavad omaette, siis jäi aega õpinguteks piisavalt. Vilve on lõpetanud Rakvere Pedagoogikakooli koolieelse kasvatuserialal, kuid elu viis ta sellest valdkonnast kaugele.

„Alates 2004. aasta sügisest töötan Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis kantseleijuhatajana. Üks õppima asumise põhjustest oli kindlasti vajadus kindlustunde järele, et teen ikka kõike õigesti ja muidugi ka võimalus õppida kohapeal.” Nii õpibki Vilve Olustvere koolis sekretäritöö erialal ja töötab samal ajal. „Tänu õpingutele olen saanud kindlustunde, suudan oma tegemistes aega ratsionaalsemalt kasutada ning olen avatum ja parem suhtleja. Teine koolis käimisega seotud käegakatsutav pluss on see, et õppekavas olevad majanduse alused, õigusõpe, etikett ja teeninduskultuur on olulised nii igapäevatoos kui ka eraelus,” nendib Vilve. „Raske on muidugi end mõnikord õppimise lainele sundida, aga eks enesedistsipliin on ka tähtis ja endale võetud kohustused tuleb täita. Päris mõnus on, kui vahel kiidetakse, see annab tõuke veel rohkem pingutada,” hindab ta lähedaste ja kolleegide toetust.

Vilve on kindel, et haritud inimesel on alati kergem konkurentsipüsida ja just seepärast valis ta uuel õppeaastal ka raamatupidamise suuna, et üks oskus veel tagataskus varuks oleks.

„Olen seda meelt, et õppida pole kunagi hilja ja seda peabki tegema kogu elu, et mõistust kauem töös hoida. Hariduse väärtust peaks meie riigis palju rohkem tähtsustama ja noortele teadvustama. Raha on vaid paber, aga haridus on edasiviiv jõud. Arvan, et meie ühiskond muutub ja sellest saadakse aru. Riik on väike ja me ei saa endale lubada, et inimesed ära piiri taha lähevad. Meie omal Eestimaal on meid kõiki vaja.”

Esitaja: Marika Luik

Võrumaa aasta õppija Anu Jõgeva (40)

ütleb, et iga ebaõnn on millegi uue ja suure algus. „Olen üle elanud palju ebaõnnestumisi ja tõelisi katsumusi alates seljaoperatsioonist ja pereelu purunemisest ning lõpetades ema surmaga. See ei saanud enam nii jätkuda, sest ma ei jõudnud enam. Nii tulidki üksteise järel minu ellu naiskodukaitse, Räpina Aianduskooli keskkonnaeriala ja töö.”

Anu oli aastaid oma elu ja huvid tagaplaanile jättnud. Alles hiljem taipas ta, et kui endaga saab kõik korda, siis on hästi ka lastega, keda Anul on neli – kaks suurt ja kaks väikest. Õppimine aitas Anul tagasi saada sisemise kindluse ja jõu ning ühtäkki hakkaski elu teist ilmet võtma. „Nautisin õppimist ja ootasin iga uut sessi nagu väike koolilaps. Suur oli mu rõõm ja uhkus, kui lõpuaktusel selgus, et lõpetan kiitusega! Tuge sain sõbrannadelt, tuttavatelt ja paljudelt headelt inimestelt. Laste isa võimaldas mul koolis käia. Silmaringi avardas kooli tohutult ja selle eest suur tänu kõigile õpetajatele. Mu väiksemad lapsed tunnevad nüüd ka paljusid taimi ja puid.”

Anu eestvõttel on taastatud naiskodukaitse Vastseliina jaoskonna tegevus: seljataga on suvelaager ja ringkonna üritus. Ning muidugi, Anu on jahimees! Tal on eksamgi tehtud, relvaluba olemas ja isal hea meel, et on, kellele tütardest püss pärandada.

Keskkonnateemad on Anul südamel ja tema unistused tulevasest töökohastki on selle valdkonnaga seotud. „Mida rohkem on meie hulgas keskkonnateadlikke inimesi, seda suurem on võimalus ja lootus, et midagi saab muuta.”

Hoolimata rasketest kogemustest mõtleb Anu suure soojusega inimestest enda ümber: lisaks eespool mainituile on teda palju toetanud ka vanemad ja Võru Keskkonnaameti inimesed, kelle juures ta praktiliselt käis, ning muidugi suurepäraseid koolikaaslased.

„Lõputult ei saa ju allamäge minna,” nendib Anu ja on omaenese elujõuga selle tõestuseks.

Esitaja: Kaja Heinsaar

XIII Неделя Взрослого Учащегося

Тема XIII НВУ подвела нас немного ближе к тому, чтобы мы могли оценить опыт и умения поколений. А также она помогла обратить внимание на то, как важно уметь находить время друг для друга. Кроме традиционных республиканских мероприятий, таких, как торжественное открытие в местечке Моосте в Пылвамаа, день э-обучения, день Грундтвига и Форум образования взрослых, прошло много тематических мероприятий в уездах, в которых могли принять участие представители разных поколений.

Мероприятия НВУ удаются благодаря тому, что людей, способных от души зажечь и других, очень много в сети НВУ в каждом уезде. Формирующийся вокруг уездных координаторов НВУ актив добровольцев – это и есть те люди, благодаря которым рождаются самые различные мероприятия этой октябрьской недели. Однако работа по подготовке НВУ проходит на протяжении почти целого года. В апреле собрались около 270 активных членов уездов на учебные дни в Тарту, Таллинне, Нарве, Курессааре и Пайде с целью разработать идеи для проведения мероприятий в уездах.

Поскольку этот год является годом чтения, то многие мероприятия прошли именно в библиотеках, которые стали во многих уездах активными и важными партнёрами по сотрудничеству. Много информации об образовании взрослых доходит до людей именно через эти открытые для каждого места обучения.

В очередной раз у членов сети НВУ Эстонии была возможность поделиться своим опытом и сравнить его с опытом других на уровне международного сотрудничества. В этом году под координацией ассоциации Андрас начал действовать проект сотрудничества в рамках программы образования взрослых Европейского Союза Грундтвиг «Sowing the Learning Seeds», который предлагает возможность встретиться и сравниться с действующими в области образования взрослых организациями Ирландии, Венгрии, Словении, Голландии, Турции и Франции.

Долгих лет жизни НВУ и до встречи в следующем году!

13th adult learners' week – learning joins generations

The slogan of this year's Adult Learners' Week (ALW) took us a step closer to the recognition of the experience and skills that different generations have, and enabled us to draw attention to the importance of taking time for each other. Besides the already traditional national events, such as the touching opening ceremony in Mooste, Põlva County; the e-Learning Day; the Grundtvig Day; and the Adult Education Forum, there was a number of different events where representatives of different generations could take part together.

The great value of the ALW network lies in the people who are able to inspire others and willingly initiate different activities in every county of Estonia. The voluntary people that gather around the regional coordinators as support groups are the ones that organise a diverse range of events during that week in October. The preparatory work of the ALW goes on all the year round, though. In April, 270 members of these regional support groups attended the training days in Tartu, Tallinn, Narva, Kuressaare, and Paide in order to work out the ideas for different activities for the ALW.

As it is the Year of Reading, many of the ALW events took place in the libraries which have become active and relevant cooperation partners of the ALW network in many counties. A lot of information on adult education finds its way to the readers from these learning-friendly environments.

It is again possible to share and compare our networking experience with the foreign partners. The project „Sowing the Learning Seeds“ funded by the European Union Grundtvig Adult Education Programme started this year with AEAE Andras as a coordinator organisation enabling us to cooperate with adult education organisations from Ireland, Hungary, Slovenia, the Netherlands, Turkey and France. Long live ALW! We look forward to seeing you next year!